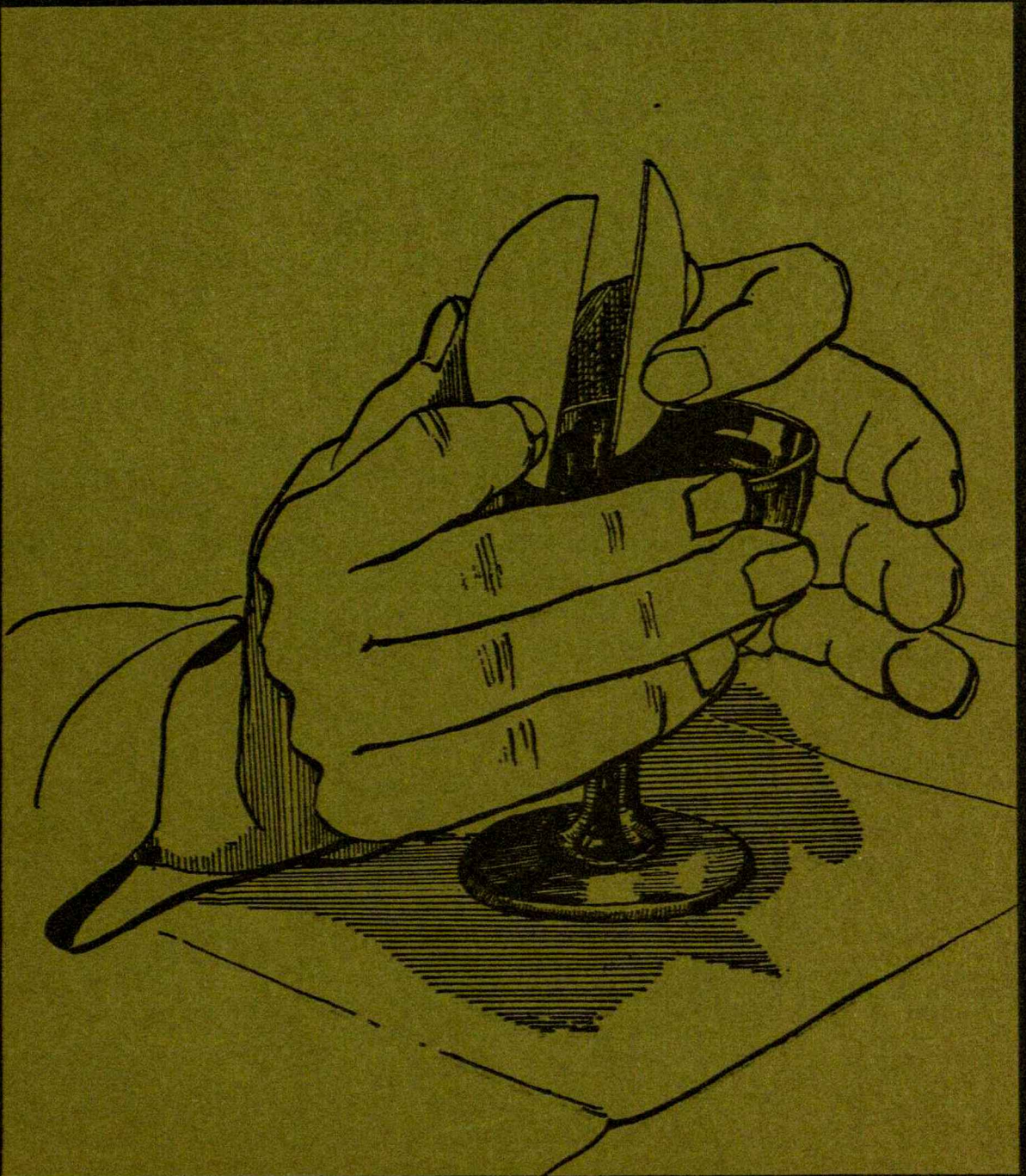

*MEATS

Ką siųsti Ateičiai?	157
Darbininkai vynuogyne	158
Brazilija šaukiasi jaunų kunigų — P. Daugintis, S.J.	159
Kunigas — kūrėjas (nuotraukos)	164
Tautinė parapija kryžkelėje (pašnekesys)	166
Indijoje su Tėvu Slapšiu	171
Ažuolo karstas — Juozas Vilaikis (eil.)	174
Atsisveikinimas — Laima Švėgždaitė (eil.)	174
Dainava — Aleksandras Pakalniškis, jaun.	175
Auksinė plunksna	177
Žodžiai pažodžiui	177
Lupasi žievė — Petras Lapas	178
Laboratorija — Jurgis Bradūnas (eil.)	178
Ex Libris: Mėnulis ir svajonė — Palmė Sl.	179
Vedamasis	181
Antanas Maceina	182
Užuominos	183
Metai be Dr. Viktoro Jasičiaio — Dr. Jonas Paukštelis	184
Jaunystė lydė mus — moksleivių kūryba:	
Akys — Vytautas Navickas	185
Berniukai ir mergaitės	185
Vox Populi	186
Korespondencijos	186
Onytė Landrytė (satyra)	189

Lietuvių katalikiškojo
jaunimo žurnalas

ATEITIS

Rugpjūtis

August

1969

6

Viršelis: Rimvydo Zailsko

Nuotraukos: Gedimino Kijausko, S.J. — psl. 160-161; Algimanto Kezio, S.J. — psl. 164-165; Donato Slapšio, S.J. — psl. 171-173; Indrės Damužytės — psl. 175.

REDAKCIJA: Vyriausiasis redaktorius — Jonas Soliūnas; nariai: Elenutė Bradūnaitė, Jūratė Jasaitytė, Gabija Juozapavičiūtė, Algis Norvilas, Aleksandras Pakalniškis, jaun., Raimundas Silkaitis, Aldona Zailskaitė, Povilas Žumbakis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA: R. Abromaitytė, (Montreal, Kanada); A. Barzdukas, (Washington); I. Bublienė, (Cleveland); J. Gaila, (Philadelphia); D. Jasaitytė, (Boston); R. Kubiliūtė, (Adelaide, Australija); I. Raulinaitienė, (Los Angeles); M. Slavėnienė, (Sidney, Australija); J. Sulcas, (Roma, Italija).

TECHNIKINĖ REDAKCIJA: Vita Noreikaitė, Lincija Norvilaitė, Danutė Vasikevičiūtė, Laužymas; Aldona Zailskaitė. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje.

ADMINISTRACIJA: Juozas Polikaitis — ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629. Telefonas 312 434-2243.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitinkų Sąjungos Leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje \$5.00, susipažinimui prenumerata \$3.00, garbės prenumerata \$10.00, visur kitur laisvame pasaulyje \$3.00. Redakcija: 6641 So. Albany Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas 312 737-5095.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine. Published monthly, except June and July by the Lithuanian Catholic Youth Association, Business address: 7235 South Sacramento Avenue, Chicago, Illinois 60629. Yearly subscription in the US and Canada \$5.00. Single copy, 50 cents. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

ATEITIS

KĄ SIŪSTI ATEIČIAI?

LAIŠKUS — Mums svarbios skaitytojų nuomonės ne tik tai kas liečia pačią ATEITĮ, bet jūsų reakcijos į įvairius straipsnius, vedamuosius ir t. t.

KORESPONDENCIJAS — Ne tik moksleivių, bet ir studentų bei sendraugių. Aprašykite ne vien tik susirinkimus, bet iškylas, kas ką nuveikė. Korespondencijos visuomet įdomesnės su nuotraukoms.

RAŠINIUS — Apysakų ir grožinių rašinių ypatingai laukiame. Tačiau taip pat reikalingi įvairūs kiti rašiniai bei poezija. Ar perskaitėte įdomią knygą su kuria vertėtų ir kitiems ATEITIES skaitytojams susipažinti? Aprašykite ją ir kodėl ji jums patiko ir kitiems patiktų (nebūtinai lietuvišką knygą).

KLAUSIMUS ONYTEI LANDRYTEI — Onytė Landrytė jums atsakys kuo nuoširdžiausiai. Klausimus galima ir savo pavardėms pasirašyti — dar įdomiau.

NUOTRAUKAS — Visuomet siųskite savo nuotraukas (juoda-balta) su rašiniais, pridėdami antraštes, kas jose yra ir kas fotografavo. Taip pat laukiame jūsų meninių fotografijų. Mums labai stinga gražių ir įdomių miesto vaizdų. Sudarykite iš savo fotografijų kolažus; jie tiks ATEITIES viduriniam puslapiui.

PIEŠINIUS — Juodu rašalu ant balto popieriaus arba juodas-baltas akvareles (washes). Kitokių (pieštuku, "crayon", aliejais) neturime priemonių spausdinti. Taip pat laukiame karikatūrų (cartoons).

GALVOSŪKIUS — Literatūrinius (pav., "Aukšinė plunksna", arba "Žodžiai pažodžiui" serijai) ir kitokius. "Ateities spinduliams" reikia galvosūkių.

PASIŪLYMUS — Jeigu jūsų mieste vyks, vyksta ar įvyko kas nors įdomaus, ir norėtumėte, kad būtų aprašyta, praneškite, jei patys aprašyti negalite, pasiūsim korespondentą. Jei jūsų apylinkės ateitininkas ką nors atsiekė, aprašykite, arba praneškite mums pridėdami jo adresą ir trumpai nurodykite, kuo jis atsižymėjo, mes su juo susisieksime.

Bendradarbiaukime visi, kad ATEITIS taptų visus pasaulio ateitininkus jungiąs žurnalas.

DARBININKAI VYNUOGYNE

Kas yra dvasiškis? Tai žmogus, kuris yra pakviestas ypatingu būdu skleisti Dievo žodį. Jis ateina į žmonių tarpą, ir žmonės apie jį susiburia. Jis prabyla, ir žmonės jo klauso. Jo buvimas padrąsina ir nuramina, nes jis neša patį Kristų.

Dvasiško pasaulis ribų neturi. Tiesa, kurią jis skelbia, yra amžina, o jo darbo laukas neapripiamas. Todėl jis Kristų veda kur tik gali, viešumoj ir užkampiuose. Jis Kristų veda į savųjų tarpą, ir tiems, kurie jo nepažįsta.

Pažvelgus pirma į ateitininkiją, dvasiškio artumą mes pajuntame iš karto. Dvasiškis ir ateitininkija yra nuo pat pradžių tampriai savyje surišti. Jisai juk davė kryptį mūsų sąjūdžiui ir įžiebė entuziazmo dvasią. Jo palaikomi mes klestėjome ir tada, kai mūsų veikla buvo kitų uždrausta. Jo rūpesčiu ir dabar mes esame praturtinti ir randame prasmės savo darbe.

Kas yra šis artimas bendrumas tarp dvasiškio ir ateitininkijos? Tai yra vidinis vaizdas mūsų pačios organizacijos: dvasiškio ir pasauliečio suartėjimas tam pačiam tikslui siekti — Visa atnaujinti Kristuje. Lygiai kaip negali būti ateitininkijos be pasauliečio, vargiai ar ji galėtų ilgai klestėti be dvasiškio.

O plačiau pažvelgus, kas nemato dvasiškio vaidmens mūsų tautoj? Jis per ilgus amžius palaikė tautos gyvumą, nepailšęs jis mus žadina ir toliau. Lietuvoje dvasiškis yra okupanto vis dar sukaustytas. Jis yra laikomas, lyg būtų mažiau žmogus negu kiti. Kaip tik dėl to jis žavi ir paskatina paprastą žmogų. Jis yra jam ramstis.

Išėivijoje dvasiškio darbus tautai visur galima matyti. Jis organizuoja lietuvių namus. Jis leidžia spaudą. Kunigas išlaiko parapiją — tą bendruomenės centrą. Seselė darbuojasi stovyklose ir mokykloje. Bet kas svarbiausia, jų pirmasis rūpestis dažnai skiriamas jaunimui.

Tegalime tik džiaugtis, kad lietuvis dvasiškis ir kitiems aukojasi. Matome jį dirbant Europoje; randame jį bevedant misijų parapijas Montanoje, New Mexicoj ir kitose Amerikos valstijose; sutinkame jį skelbiant Kristų dar Jį nepažįstantiems žmonėms — Brazilijoje, Indijoje, Peru, Taiwane ir kitur. Jis tai daro tylia ir didelia dalimi visai nepastebimai. Bet ar ne taip Kristus pas žmogų ir ateina?

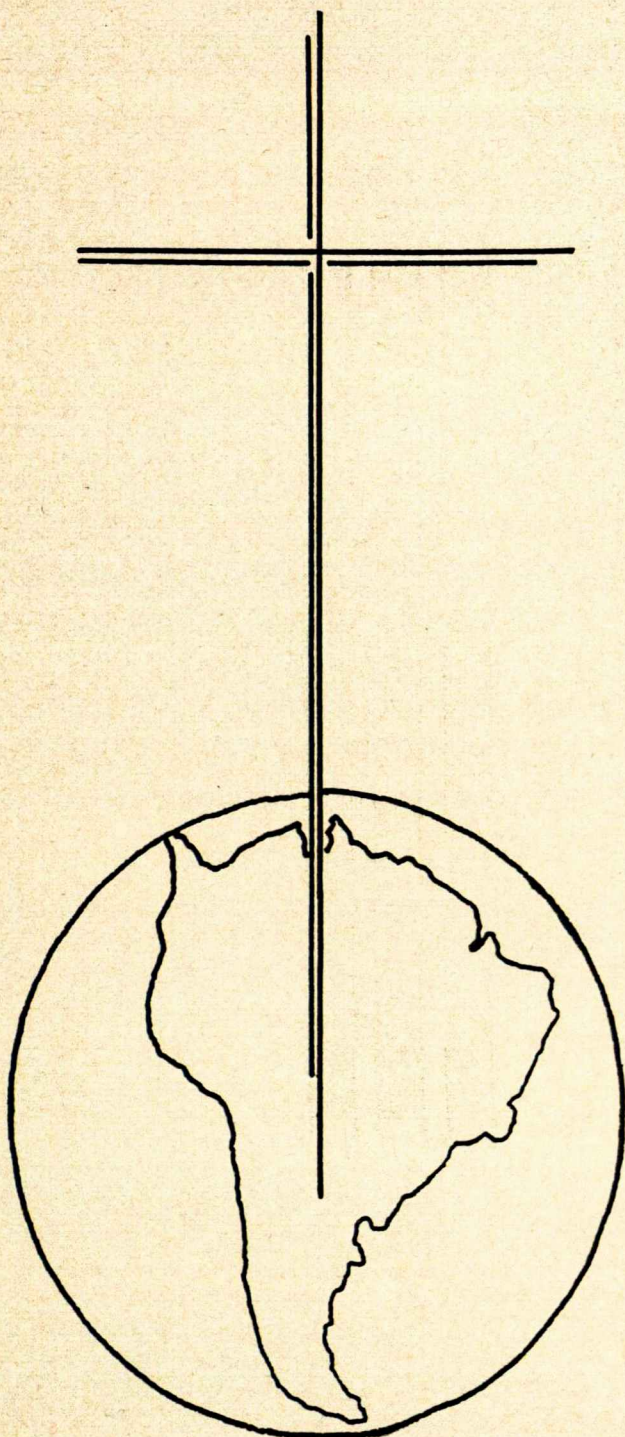
Aišku, idant tęstųsi Dievo darbas, reikalinga vis naujų darbininkų. Dievas visada šaukia, bet žmogus turi atsakyti. Tačiau, kaip daug kas pastebi, šie laikai Dievo balso dažnai negirdi. Dabartinis žmogus yra išsigandęs ir užsimiršęs, ir todėl linkęs atsikreipti vientik į save.

Bet mes, kurie tikime, dėl to nurimti negalime. Mes turime vis atnaujintai prašyti Dievą, kad pašauktų daugiau darbininkų. Yra būtina suprasti, kad pašaukimas nėra tik asmeniškasis reikalas, bet visos krikščioniškos bendruomenės atsakomybė.

Vis dėlto tenka pasidžiaugti, kad mūsų tarpe pašaukimų atsiranda. Tik šį pavasarį buvo į kunigus išventinti Jonas Degutis ir Antanas Saulaitis. Kartu su visa lietuvių bendruomene, ATEITIS linki šiems naujiems lietuviams kunigams Dievo palaimos ir sėkmės.

Brazilija Šaukiasi Jaunų Kunigų

P. Daugintis, S.J.

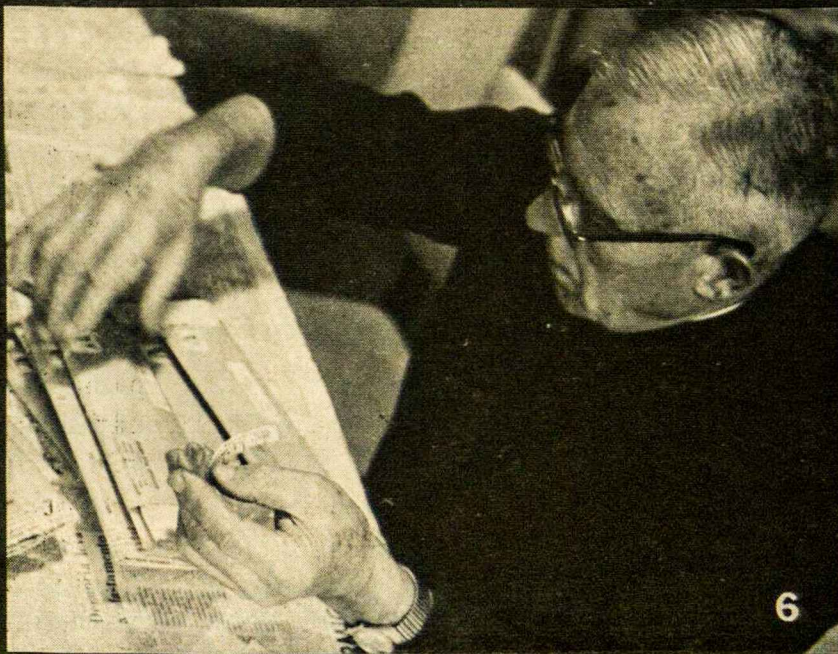
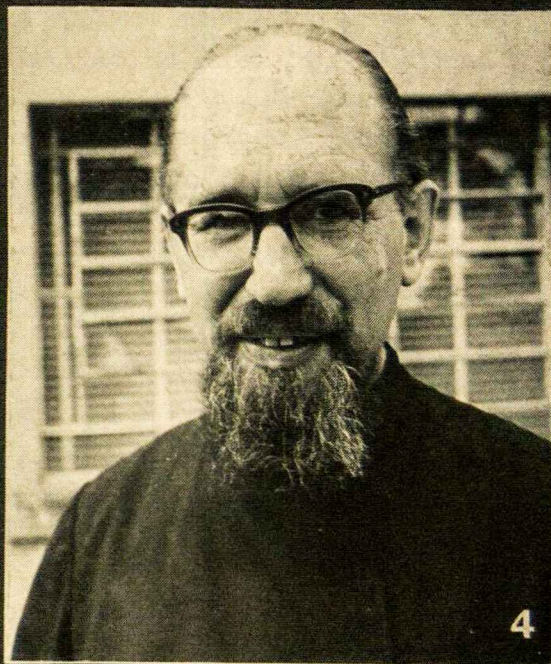

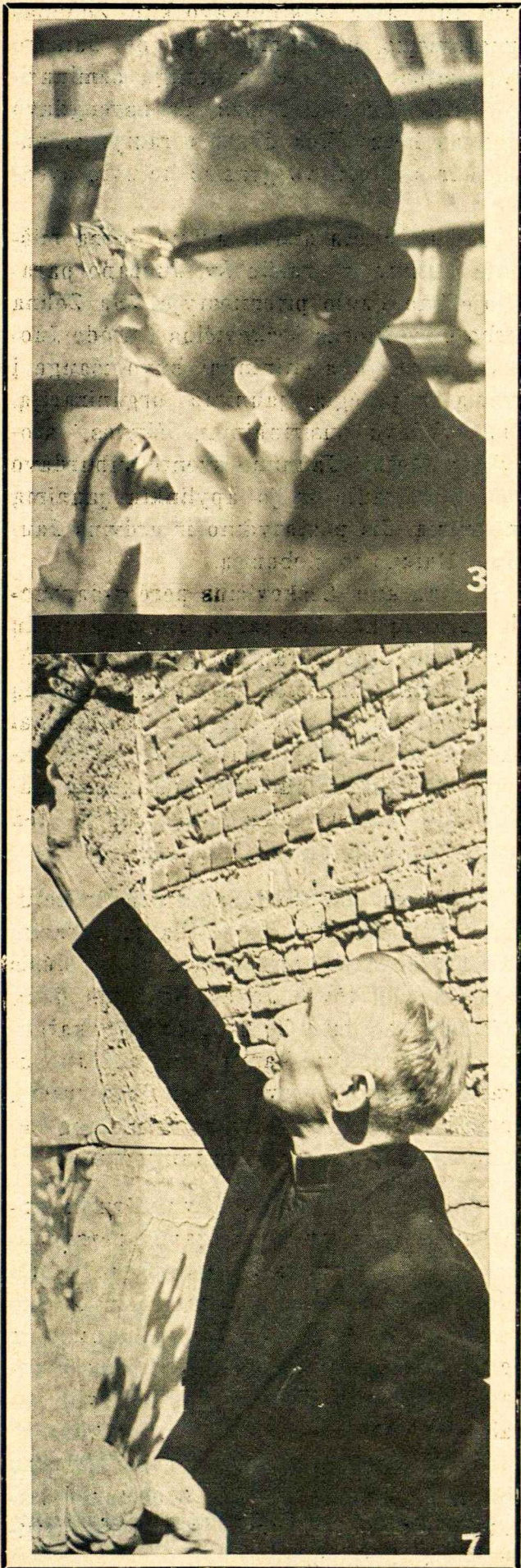
Norime Jums, mieli skaitytojai, parašyti šį tą ir apie Brazilijos kunigų veiklą. Šiame milžiniškame krašte tarp 70 milijonų gyventojų yra apie 40,000 lietuvių. Dauguma jų gyvena Sao Paulo ir Rio de Janeiro miestuose.

Imigracijos pradžioje

Su pirmaisiais lietuviams emigrantais atvyko tuoj ir pirmieji lietuviai kunigai Brazilijon. Tai kun. Jeronimas Valaitis, kuris 1928 m. įkuria taip vadinamąją Šv. Juozapo Lietuvių Romos Katalikų Bendruomenę. Jis suorganizuoja Sao Paulo senojoje Šv. Antano bažnyčioje lietuviškas pamaldas. Po jų gretimame parke lietuviai dar ilgai buvo, kalbasi, dainuoja lietuviškas dainas, sudaro poras. Iš jų kyla lietuviškos šeimos.

Padėdami vietiniams statyti naują Šv. Antano bažnyčią, lietuviai, kun. Benedikto Suginto skatinami, sutaria statyti lietuvišką bažnyčią Vila Zelina priemiesty-

je. Nors sunkūs pokrizės laikai, nors patys dar tik kuriasi, nors statytojas kun. Sugintas parodo žmogiškų silpnybių, bet jo neišsemiamos energijos ir entuziazmo užkrės'ti, ir remiami kitų kraštų tautiečių, lietuviai dosniai aukoja ir visaip remia statybą.

Taip 1936 m. pastatyta didelė, viduje gražiai išpuošta Šv. Juozapo vardo bažnyčia. Prie jos kuriasi nauji lietuviški sambūriai, draugijos ir žaliuoja lietuviškasis medis.

Veikla tarp vietos katalikų

Per II Pasaulinį karą ir po jo Brazilijon atvyksta daugiau lietuvių kunigų. Jie trumpesniam ar ilgesniam laikui sustoja pas anos lietuviškosios bažnyčios kleboną kun. Pijų Ragažinską. Tada ypač sužydi lietuviškosios draugijos, chorai, orkestrai, sportininkų rateliai. Muzikaliuos ir poetiškos dvasios kun. Aleksandras Arminas, kuris yra išleidęs Venancijaus vardu keletą poezijos knygų Brazilijoje, vienu kartu turi net tris lietuvių chorus. Kun. Kazimieras Tamašiūnas tasyk suburia nemažus vaikučių būrius, juos moko, paruošia lietuviškai prie Pirmos Komunijos, su jais draug ekskursuoja ir t. t.

A. A. kun. Kazimieras Miliauskas (X. 1968) greitai pasidaro naujai įkurtos

---

1. Tėvas Juozas Šeškevičius, vadinamas Dėdė Juozu, su savo parapijiečiais draugas Vila Zelinoje. 2. Sao Paulo kardinolas Agnelo Rossi kalbasi su lietuvių Tėvų Jėzuitų provincijolu Tėvu Gediminu Kijausku lietuvių Jėzuitų veiklos reikalais. 3. Buvęs Sao Paulo Tėvų Jėzuitų rezidencijos vyresnysis Tėvas Leonas Zaremba. 4. Rytų Apeigų Jėzuitas Tėvas Vincas Pupinis. 5. Indėnišku rūbu apsirengęs šio straipsnio autorius Tėvas Petras Daugintis. 6. Daug lietuvių tarpe besidarbuojantis Tėvas Jonas Bružikas ekspediuoja vienintėlį Pietų Amerikos lietuvių savaitraštį "Mūsų Lietuva". 7. Tėvas Kidykas, "Mūsų Lietuva" laikraščio redaktorius, skina egzotiškus vaisius.

Šv. Andriejaus vyskupystės finansų organizatoriumi, o vėliau ir jos generaliniu vikaru, vyskupo dešiniaja ranka. Toje vyskupijoje kun. Jonas Kardauskas pastato didžiulę Šv. Kamiliaus bažnyčią, o kun. Vytautas Kavolis Šv. Teresėlės. Tas Brazilijoje augęs ir kunigu tapęs lietuvis pastato Sao Paulo vyskupijoje Guayanazės mieste dar kitą didelę bažnyčią. Gi kun. Arminas baigia statyti bažnyčią Maua mieste. Jis ją gražiai išpuošia, pastato didelę salę, kleboniją ir patalpas slaugių mokyklai. Jis moderniškai suorganizuoja parapiją, įkuria chorą, suaugusių ir jaunių dūdų orkestrus, kurie dainuoja ir groja net lietuviškas dainas.

Tarp vietinių, parapijose dar klebonauja kun. Feliksas Jokubaitis ir energingas kun. Mečislovas Valiukevičius, klebonas, buvęs anksčiau Guanabara vyskupo sekretoriumi, o prokomunistinio Brazilijos prezidento Joao Goulart laikais palaikęs tamprius ryšius su rezistencija jam nuversti. Ten taip pat darbuojasi judrios, maištingos dvasios kun. Ald. Ramašauskas.

Norėtume taip pat priminti kunigą, be-rods, šimkaus pavarde, kuris Rio Grande de Sul valstijos aukštumose ir plačiuose Parana miškuose raitas aplankydamas vis naujas tikinčiųjų grupeles. Taip pat tolimo Mato Grosso miškuose ir džiunglėse tarp indėnų besidarbuojantis misijonierius kunigas ir gydytojas Aleksandras Bendoraitis yra įkūręs ligoninę. Tenai su didele meile ligonims tarnauja viena seselė lietuvaite. Gi seselės lietuvės pranciškie-tės, atvykusios iš JAV-ių, yra įkūrusios tris dideles gimnazijas su pradžios mokyklom ir mokytojų seminarija Sao Paulyje, bei provincijoje. Prie vienos jų yra ir dabar lituanistikos klasės.

Įvairus darbas

Rio de Janeiro nedidelėje lietuvių kolonijoje kapelionu jau daug metų yra kun. Juozas Jonilionis. Dabar jis jau senelis.

Jam kurį laiką talkininkavo kun. Zenonas Ignatavičius, dirbdamas Rio de Janeiro vyskupijos tribunole ir kunigų seminarijoje. Klierikų padedamas, jis parengdavo įdomias lietuviškos dvasios radijo valandėles ir suruošdavo gražias lietuvių šventes.

Labai šakotą apaštalavimo darbą mišrioje lietuvių ir brazilų Šv. Juozapo parapijoje Sao Paulo priemiestyje Vila Zelina dirbo kun. Juozas Šeškevičius ("Dėdė Juozas"). Prie jo ateitininkai buvo išaugę į gražią ir pajėgią jaunimo organizaciją. Vis vykdavo susirinkimai, iškylos, stovyklos. Metinė Jaunimo šventė suburdavo visą Sao Paulo ir jo apylinkių jaunimą ir senimą. Jis pastatydino ir erdvius Jaunimo Namus ir kleboniją.

Vėliau kun. Šeškevičius perėjo darbuotis į brazilų katalikų tarpą. Jis iš pagrindų pertvarkė Cipo parapijinį gyvenimą, įkūrė keturias pradžios mokyklas, seselių pranciškiečių vienuolyną ir visokeriopai padeda jo didžiulės parapijos gyvenančiam, dar mažai kultūringam indėnų būriui. Jis ėmėsi iniciatyvos įkurti ten žemdirbystės ir amatų mokyklą.

1954 m. atvyko į Sao Paulo ir lietuviai Tėvai Jėzuitai. Jie dirba pastoracinį darbą įvairiuose priemiesčiuose. Uolusis misijonierius tėvas Jonas Bružikas daug dešimčių ir šimtų lietuvių prikėlė katalikiškajam ir lietuviškam gyvenimui. Jis sutvarkė daugybę netvarkingų moterysčių, aprūpino šventais Sakramentais daug senelių, ligonių ir mirstančių tautiečių.

Paskutiniais metais Tėvų Jėzuitų aptarnaujamoms grupėms įgavus personalines Šv. Kazimiero parapijos teises, jie gali pilna teise religiškai aptarnauti visus Sao Paulo ir San Andre vyskupijų lietuvius ir lietuviškos kilmės žmones. Jie leidžia ir redaguoja vienintelį Brazilijos lietuvių savaitraštį "Mūsų Lietuva", turi "Aušros" chorą, kuriam vadovauja Tėvas Kidykas (buvęs JAV-se Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Dvasios Vadas) ir padeda lietuviškiems sambūriams.

Naujų apaštalu ir ambasadorių...

Štai koks platus, įvairus ir didelis Brazilijos lietuvių kunigų darbas: pradedant nuo eilinių religinių patarnavimų lietuviams ir Brazilijos katalikams, baigiant apaštalavimu tarp indėnų Mato Grosso džiunglėse ir darbu vyskupų kurijose!

Bent dabartinė lietuvių kunigų karta Brazilijoje jau senoka, serganti širdies ar kitom ligom. Kiti jos nariai susenę ar mirę. Reikia jaunų kunigų, kurie juos pavaduotų, stotų jų vieton. Jie dirbtų su lietuviška dvasia, palaikytų katalikiškąjį tikėjimą lietuviuose ir vietiniuose. Brazilijai labai trūksta kunigų. Sao Paulyje pusę jų sudaro svetimtaučiai. O tačiau kunigai

ir šviesuoliai nulems šio Pietų Amerikos milžino ateitį: ar jis bus katalikiškas, demokratiškas, ar bedieviškas, komunistinis! Brazilijos žodis netolimoje ateityje turės tokios pat galios, kaip dabar JAV ar Sovietų Sąjunga.

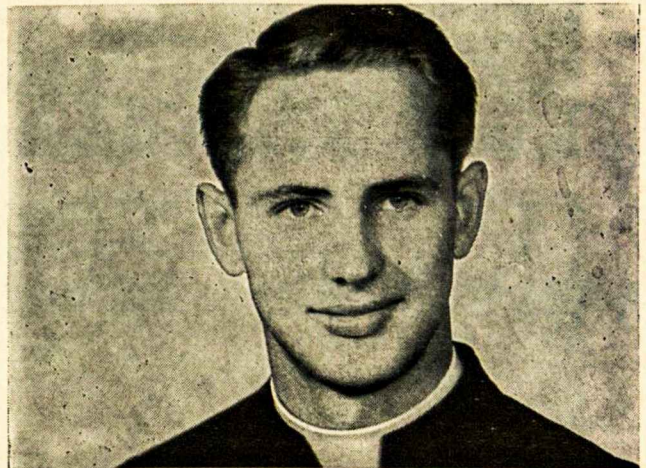
Brazilijos balsas galėtų būti labai palankus ir lemiąs Lietuvos laisvinimo byloje. Tai priklausys nuo to, ar bus naujų, jaunų lietuvių kunigų, palaikančių gyvą lietuvišką sąmonę jaunojoje lietuvių kartoje, kuri keltų Lietuvos laisvės klausimą Brazilijos visuomenėje ir vyriausybėje. Taigi, Brazilijai būtinau reikia naujų, jaunų kunigų — savo tautiečių ir kitų sielų gelbėtojų bei vienintelių dabar galimų Lietuvos ambasadorių Brazilijoje.

ALFONSAS SAVICKAS — Į ALTORIAUS TARNYBA

Prieš trejus metus (1966) Alfonsas Savickas, atsisveikinęs su savo tėveliais, draugais, Sydnėjaus Moksleivių ateitininkų kuopele, kurios jis buvo narys, išvyko į Romą — į dvasinę seminariją.

Ir dabar, jau praslinkus trejiems metams, jau artėjant laikui, kada Alfonsui Savickui bus suteikti kunigo šventimai, Sydnėjaus lietuviai nuolat gavinėja, daugiausia per jo tėvelius, geras, džiuginančias žinias apie Alfonsą. Romoje taip seminarijos vyriausybės, taip savo draugų-klierikų tuojau įgavo didelį palankumą ir įvertinimą — paskirtas seminarijos prefektu. Jis iš prigimties turėdamas švelnų būdą, optimistiškus giedrius dvasios polėkius, sudrausmintą asmenybę, griežtoje dvasinės seminarijos aplinkoje nesijaučia vienišas be savo artimųjų, be Sydnėjaus Australijos lietuvių.

Nuo pat mažens Alfonsui tėvelių įdiegtas gilus tikėjimas ir tautiškumo jausmas (jo mamytė ilgalaikė lietuviškosios savaitgalio mokyklos mokytoja) jį tauriai tebejungia su savo tautiečiais. Jis nuolat tėveliams atsiunčia savo lietuviškai

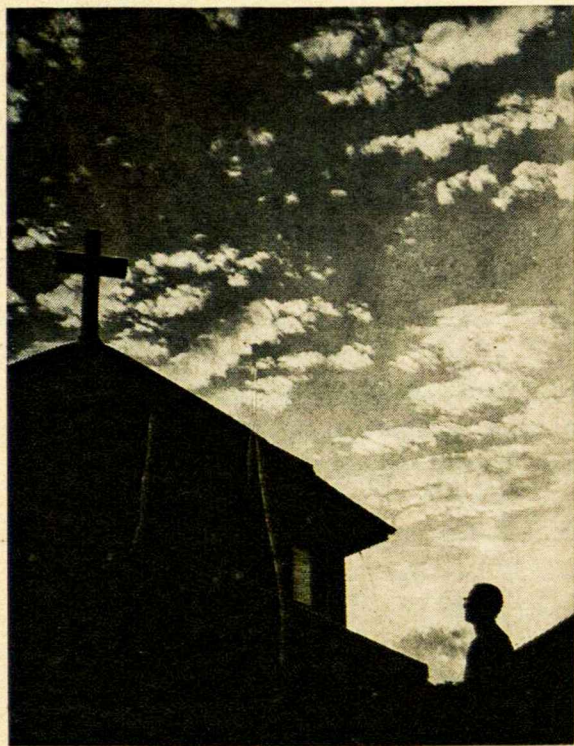
Kun. Alfonsas Savickas

įkalbėtų, įdeklamuočiau ar įdainuočiau juostelių. Alfonsas turi ir muzikinį talentą — skambina pianinu, sau akomponuodamas, skambiu tenoru gražiai išpildo dainas ir giesmes. Ypač jis mėgsta dainuoti švelniąsias, jautriąsias lietuviškas dainas. Šių lietuviškų dainų jis išmokė ir savo italą draugą Domininką. Ne kartą Sydnėjaus ateitininkai, susirinkę pas Alfonso tėvelius, klausėsi tų gražių lietuviškų dainų, dainuojamų lietuvių klieriko Alfonso ir italo klieriko Dominiko.

Alfonsui jau suteikti subdiakono šventimai. Po metų turėtų gauti ir kunigo šventimus.

M. Sl.

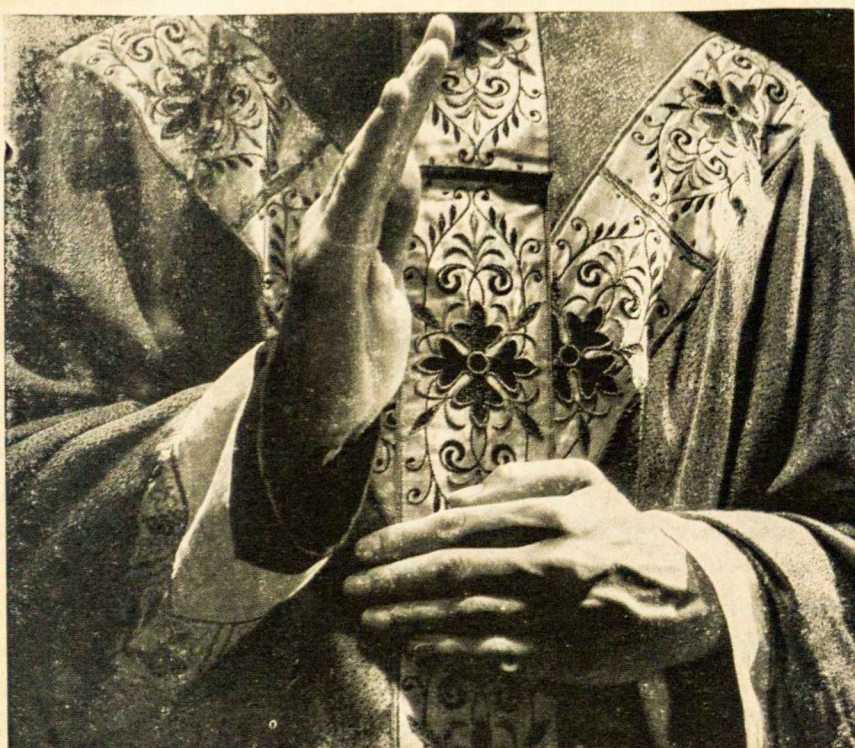
Kunigas -- Kūrėjas

Praeityje neretai mes įsivaizduodavome kunigą kaip lietuviško mažo miestuko parapijos kleboną, besirūpinantį parapijos ir savo ūkio reikalais. Bet toks įsivaizduotas kunigo tipas — praeitis. Keičiasi gyvenimas, pasikeitė ir kunigo pareigos, bei darbai.

Šiandien mes kunigą susitinkame visur — nuo eilinio darbininko fabrike iki simfonijų kūrėjo. Ir visa — tai nūdieninio kunigo misijų ir pašaukimo laukas.

Lietuviškosios kūrybos baruose labai dažnai susitinkame jauną lietuvi kūrėją. Tėvą Algimantą

Kezi, S.J. Jis yra ir mūsų žurnalo nuolatinis bendradarbis. Šiandien mes matome Tėvo Kezio kūrybos gabalėlį išreikštą užfiksuojant įvairius momentus šv. Mišių aukoje.

Tokių Tėvo Kezio kūrybos darbų mes jau matėme netik lietuviškame kūrybos lauke, bet ir

plačioje amerikiečių visuomenėje. Jis savo išleistas albumais, parodomis, ir įvairių amerikiečių žurnalų iliustracijomis duoda atkirtį tai antikrikščioniškai kūrybai, kuri vis daugiau ir įkyriau nori užgožti kultūringąjį pasaulį, kuri nori paskandinti laisvę ir tikėjimą.

Tautinė parapija kryžkelėje

PAŠNEKESYS SU GARY,
INDIANA, ŠV. KAZIMIERO
PARAPIJOS KLEBONU
KUN. DR. IGNU URBONU

Keletą mylių lekiant aukštuoju Chicagos greitkeliu, rodos, netrukus pabėgsi nuo miesto triukšmo ir dulkių. Bet kur tau. Važiuojant į rytus užsirioglini ant baisenybės — Gary miesto plieno liejyklų. Visas dangus kaminais nusėtas, rudais dulkių ir dūmų debesimis užverstas.

Skubi. Spaudi, kad tik pasprukus nuo plieninio pragaro žiočių. Bet ne — štai išvažiavimas į patį Gary miestą. Kažkur tolėliau, sename miesto kvartale, stovi prisigūžusi maža lietuviška bažnytelė. Maža lietuviška sala juodame plieninio Gary miesto plote.

Lietuvių Šv. Kazimiero parapija Garyje yra tipiška tautinė parapija; jos praeitis panaši į daugelio kitų lietuviškų parapijų, jos dabartinė padėtis byloja ir kitų lietuviškų parapijų padėtį. Daugeliu atvejų tai apsupimas juodosios rasės gyventojais (Detroito šv. Antano parapija, Clevelando šv. Jurgio, East St. Louis, ir t. t.).

Lietuviškosios parapijos ateitis ir vėl

visur beveik priklauso nuo jos naujųjų kaimynų elgesio ir parapijos toleravimo. Kol juodoji rasė toleruos baltosios rasės religinius namus savo rajonuose, tol ir lietuviškoji parapija bent laikinai galės išsilaikyti. Tačiau dabar tiek Gary šv. Kazimiero parapijos, tiek kitų lietuviškų parapijų likimas priklauso nuo jas supančios aplinkos.

Už tat nenuostabu, kad būrelis ATEITIES žmonių, apsilankę vieną šeštadienio popietę pas šv. Kazimiero parapijos kleboną, jį radome susirūpinusį, bet dar vis optimistiškai nusiteikęs ir dzūkiškai vaišingą. Jis mūsų skaitytojams ir sutiko mielai atsakyti į keletą klausimų. Pirmiausiai, būtų įdomu sužinoti kaip Jūs įsikūrėte šitoje parapijoje ir kaip pradėjote veikti?

Į šitą parapiją atvykau prieš penkioliką metų. Prieš tai buvau East St. Louis-Belleville vyskupijoje. Ten dirbau lietuvių ir amerikiečių parapijose ir paskutiniaisiais metais buvau seselių ka-

pelionu, kurios vyko į Afriką iš Belleville, Illinois. Tuo metu, šioje parapijoje kunigas, čia gimęs lietuvis, susirgo džiova. Jisai norėjo lietuvių kunigo savo parapijai ir paprašė mano draugo kun. dr. Celiešiaus nurodyti kunigą. Taip aš būdamas Belvilėje gavau paskyrimą iš šitos vyskupijos dabar mirusio vyskupo Knowle ir atvykau 1954 metais vikaru. Vikaru išbuvau dvyliką metų, o prieš tris metus buvau paskirtas šios parapijos klebonu.

Kokios yra Jūsų pareigos kaip parapijos klebono?

Parapijoje klebonas rūpinasi keturiais darbo sritimis: religine; administracine — tai visos parapijos pastatų; raštinės, kuriai reikalingas 24 valandų būdėjimas; ir socialiniu parapijos gyvenimu — parapijinių organizacijų ir t. t.

Sekmadieniais laikomos keturios Mišios. Aš pats laikau trejetą Šv. Mišių su pamokslais dvejomis kalbomis. Vienas Mišias atlaikyti atvažiuoja amerikietis kunigas.

Kitomis dienomis visą laiką turiu būti raštinėje, kadangi reikia atsakyti telefoną, priimti žmones. Kunigas turi būti raštinėje visą laiką, idant kiekvienas parapijietis, kada jam reikia kunigo, galėtų jį pasiekti. Kur yra vikarai, jie pasikeisdami budi raštinėje; vienam kunigui reikia pačiam atbūti. Dabar aš išvažiuoju į Chicago rečiau ne anksčiau. Kada išvažiuoju kelioms valandoms, paprašau savo šeiminkės, kuri dirba pas mane (atlieka seselių pareigas, puošia bažnyčią, tvarko), idant ji atsiliptų telefonu. Dabar vikaro neturime, nes šita parapija yra nedidelė — 150 šeimų. Anksčiau, kada čia arčiau daugiau parapijiečių gyveno, klebonas buvo čia gimęs, nemokėjo lietuvių kalbos ir jam buvo reikalinga kito kunigo patarnauti lietuviams. Vėliau žmonės išsikėlė toliau į užmiestį, sumažėjo parapija ir mokykla užsidarė. Čia beveik visos mokyklos buvo uždarytos, nes sukurta viena mokykla prie katedros. Tada

Palaiminimas po Šv. Mišių Šv. Kazimiero bažnyčioje

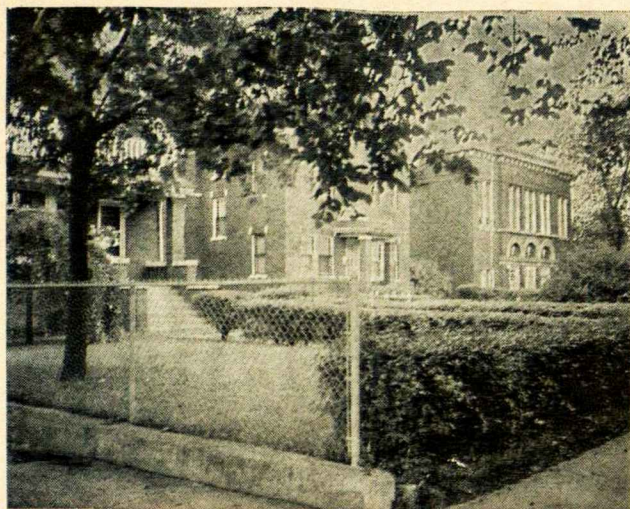
vyskupas galvojo, jog dviejų kunigų čia per daug ir kleboną paskyrė į kitą didesnę parapiją, o mane paliko čia.

Be Mišių, kunigas turi klausyti išpažinčių, tvarkyti laidojimus, lankyti ligonius — kadangi parapijoje daug senukų, tai vis yra ligonių lankyti.

Kurios Jūsų pareigos sudaro administracinę dalį?

Kai mokykla užsidarė, ir seselės išsikėlė, aš sudariau tokią parapijos organizaciją, kuri galėtų būti vadinama parapijos senatu, bet mes vadiname Šv. Kazimiero parapijos klubą. Jį sudaro pasauliečiai susiskirstę į aštuonis komitetus. Vienas komitetas tvarko Mišių patarnautojus, kitas — bažnyčios puošimą, trečias — visokius parapijos parengimus, ir taip toliau. Šitas klubas padeda man parapiją valdyti. Aš dar turiu dešimt puikių vyrų, kurie anksčiau vadinosi parapijos komiteto nariai, arba "trustees". Jie surenka sekmadienį aukas, suskaito, surašo į knygą, o aš paskui tik nuvežu į banką. Mes duodame oficialius raportus vyskupui, kuriuos jie pasirašo.

Šv. Kazimiero parapijos klubas atlieka tas pačias pareigas kaip parapijos senatai, įvesdinti Antrojo Vatikano Tarybos suvažiavimo. Kitos parapijos šioje vyskupijoje dar pamažiau organi-

Parapijos pastatai: klebonija, buvęs vienuolynas, mokykla

zuojasi. Žmones norima įtraukti į parapijos valdymą ir gyvenimą.

Kaip apibudintumėte Šv. Kazimiero parapijiečius ir kaip jie paveikia parapijos charakterį?

Šią parapiją sudaro šios grupės: čia gimusioji karta, kuri šią bažnyčią pastatė prieš 53 metus, tai senoji karta; naujų ateivių karta; ir amerikiečių, apie 40 šeimų, iš viso nieko bendro neturinčių su lietuviais. Jie vistiek atvažiuoja į parapiją, nors iš parapijos rajono yra išsikėlę ir gyvena net už 20 mylių (jie yra vokiečių, slovakų, lenkų kilmės).

Kai pradėjau klebonauti, čia lietuvių kalbos nebuvo. Buvo lotynų kalba Mišios su lietuvišku pamokslu. Dabar yra vienos lietuviškos Mišios, kitos angliškos, o kitos mišrios. Mes turime lietuvišką chorą ir 10 valandą Mišias. Visi lietuviai atvažiuoja į lietuviškas Mišias, o amerikiečiai į tas, kurias nori. Tačiau kadangi per lietuviškas Mišias gieda choras ir turim palaiminimą, tai kaiku rie amerikiečiai į jas atvažiuoja.

Mažoje parapijoje, visą tai atskirti labai sunku, nors norėjau padaryti visas Mišias grynai lietuviškas. Parapija yra dvikalbė ir taip daroma ir veda ma; trynimosi jokio nėra. Oficialiai ji yra tautinė lietuvių parapija. Lietuviams viskas yra lietuviškai daroma —

pamaldos, krikštas, sakramentai; lietuviai turi lietuvišką mokyklą ir chorą. Tiems, kurie nėra lietuviai, tai atliekama ta kalba, kurios jie nori, tai reiškia, anglų kalba. Bet ir jie yra parapijiečiai lygiomis teisėmis, bet lietuvių parapija čia bus kol galėsime išsilaikyti. Dauguma parapijiečių išsikėlė į užmiesčius ir tas išsikėlimas yra pati didžiausia mūsų problema. Žinoma, jeigu lietuviai susijungtų — čia yra daug lietuvių apsigyvenusių toliau — tai būtų galima išlaikyti parapiją lengviau. Nuo lietuvių priklauso tautinės parapijos ir jų išlaikymas. Faktiškai, lietuvių padaugėjo, kada įvedžiau lietuviškas Mišias, o tie, kurie lankėsi, dar ir dabar tebesilanko.

Jūs minėjote, kad yra mokykla. Kokio ji pobūdžio?

Kadangi pradinė mokykla buvo uždaryta, dabar turime kitokią, kuri tik dvi dienas veikia. Šeštadieniais veikia lituanistinė mokykla su 30 mokinių ir keturiais mokytojais. Anksčiau aš dešimt metų vienas privačiai dėčiau, o dabar dėstau tiktai tikybą lietuviškai. Kitą dieną būna tikybos pamokos anglų kalba. Jas dėstyti atvažiuoja Šv. Kazimiero seselės iš Indiana Harbor ir dvi pradžios mokyklos mokytojos iš mūsų parapijos, trečios kartos lietuvių, seserys Grigonytės.

Kiek mokinių lanko tikybos pamokas?

Šitos pamokos pritaikytos daugiau tiems, kurie lanko viešąsias mokyklas. Tie kurie lanko katalikiškąsias savaimė nelanko. Pereitais metais buvo apie 25 mokiniai.

Kokia yra parapijos įtaka čia gyvenantiems prie parapijos? Ar parapija yra socialinės veiklos centras?

Atsiminkite šią bendrai skelbtą Bachūno tezę: Kur parapija įsikūrė, ten išsilaikė lietuviybė. Čia lietuviai išsilaikė per 50 metų. Buvo centras visą laiką ir pasiliko. Čia turime salę, kurioje vyko ir dar vyksta visi mūsų parengimai. Čia rytoj, pavyzdžiui, vyks lietu-

vių klubo susirinkimas — lietuvių politinis ir šalpos klubas irgi 50 metų senumo; ekonomiškai stipriausias klubas. Jie buvo šiek tiek nesusirišę su parapija, bet vistiek yra lietuviai. Anksčiau čia būdavo, prieš 30 metų, kiekvieną sekmadienį išvykos ir šokiai, ten kur dabar yra mokyklos aikštė. Tada nebuvo automobilių, parapijiečiai niekur nevažiuodavo, tai visi po pamaldų pavalgydavo pietus ir sugrįždavo. Jie čia šokdavo, valgydavo kugelį, ir būdavo kiekvieną sekmadienį susirinkimas. Čia buvo centras, ir užtat čia gimę ir augę tą parapiją išlaiko. Dar ir dabar prisiminimas gyvuoja — ryšys yra. Kaip buvo, taip kulūrinis centru ir tebėra. Mūsų parapijos lietuviai buvo pakviesti dalyvauti miesto festivalyje, ir dalyvaus. Dar tebėra lietuvių tautinis legionierių Vytauto postas — tai čia agimusi lietuvių veteranai. Jie dabar turi savo naujus namus, tai dabar daugiau pas juos daug kas vyksta.

Ar yra kitų organizacijų, pavyzdžiui, skautų ar ateitininkų?

Anksčiau čia buvo CYO (Catholic Youth Organization); kai maniau ateitininkus organizuoti, tėvai sakė nenorėsią vaikų vežti, kadangi vežioja į lituanistinę mokyklą, kitus kitur, ir į muzikos pamokas, ir juos reikia atvežti iš toli. Viena šeima nusipirko net autobusą, kuriuo vežioja į lituanistinę mokyklą net šešioliką, aštuonioliką vaikų. Būtų labai lengva suorganizuoti ateitininkus, bet neįmanoma vaikus surinkti ir suvežti.

Šiuo metu aš subūriau būrelį mergaičių sodaliečių. Jos bent kartą į mėnesį priima Komuniją pasipuošusios, idant joms būtų kokia nors proga dalyvavimo parapijoje. Iš jų labai lengva būtų padaryti ateitininkų kuopą, tik nežinau, kaip išspręsti tą susirinkimų klausimą, nebent šeštadieniais būtų galima padaryti — kai į mokyklą suvažiuoja, arba sekmadieniais po lietuviškų pamaldų. Bet vakarais neįmanoma. Visos kitos

Šv. Kazimiero bažnyčia

parapijos uždare vakarines pamaldas, ir jaunimo Mišias. Turim Settlement House už bloko, bet ir tas nelabai veikia, kadangi, kaip žinote, visi bijo čia važiuoti, bijo jaunimą vežti.

Jūs minėjote, kad čia gyveno švedai ir vokiečiai. Ar jie tebegyvena?

Jie 50 metų čia gyveno. Dabar čia apsigyveno vadinami "Southern Lithuanians". Vokiečiai ir lietuviai išsikėlė. Dar liko senučių keliasdešimt. Jos turi namukus, pensininkės, ir todėl nesikelia. Ateina į bažnyčią dar ir šiokią dieną. Tie, kurie turėjo vaikus išsikėlė visi. Liko tik viena šeima su vienuolika vaikų, labai gera šeima, bet ir jie nusipirkę turi namus ten toliau. O tautinei parapijai dabar išsikelti nebeleis. Mes jau prieš šešis, septynis metus taip galvojome, bet kaip tautinei parapijai, tai jau ne. Jei keliesi, tai reiškia jau tuo pačiu prarasi tautinės parapijos statusą.

O kokia parapijos finansinė padėtis?

Mano parapijoje didžiausia laimė, kad

skolų nėra. Bet išlaikymas lygiai kaip išsiskaičiuoja, tai centas į centą — užtat jeigu lyja ar sninga, tai mums jau ženklas. Suprask dabar, ką reiškia ta rinkliava: parapija remiasi gerų žmonių aukomis. Pasakyčiau, kad amerikiečiai stipriau paremia negu lietuviai. Rinkliavos, kurią dabar turim užtenka. Ir ja remiasi parapija. Jei tik sumažės, reiškia tuo pačiu ir parapija užsidarys. Keista, per visus tris metus niekad apie tą pinigą neesu kalbėjęs nė vieno žodžio, bet parapijiečiai supranta ir remia. Labai geri žmonės jie. Kada kur reikia, sutvarkome. Šią bažnytėlę atremontavome, įdėjome naują altorių su tautiniais motyvais. Įvedėme modernią šildymo sistemą. Norėjome air-conditioning; bet sako, tik mėnesį, kitą reikia. Aplinkui bažnytėlę yra medžių — tai pusę šaldymo atstoja. Negalime mės-tis į dideles išlaidas.

Darant išvadą apie parapijos ateitį, galima būtų pasakyti: kol neišnyks domėjimasis, tol galės parapija išsilaikyti.

Aš manau, Dievas žino, kol neišnyks domėjimasis, tai aišku laikysis. Tik gal vienas čia būtų toks naujas politinis reikalas: jeigu iškiltų tas griežtas judų judėjimas, pareikalautų, kad mes iš gyvenamo rajono išsikeltume. Bet šito aš nenoriu, netikiu kad taip įvyks. Tačiau kitur jie nepakenčia savo rajonuose baltųjų; nei biznių, nei krautuvių ar įstaigų; o tuo pačiu, galbūt ir bažnyčių. Gali jie mums pasakyti, kad jiems atrodo, jog mes čia ne vietoje. Tada savaimė užsidarys ši parapija. Bet kol kas, šis klausimas nekliamas. Apie ateitį, sunku pasakyti, bet daug aplinkybių ne nuo mūsų priklauso.

O kaip parapijiečiai prisitaikė prie apeigų pakeitimų?

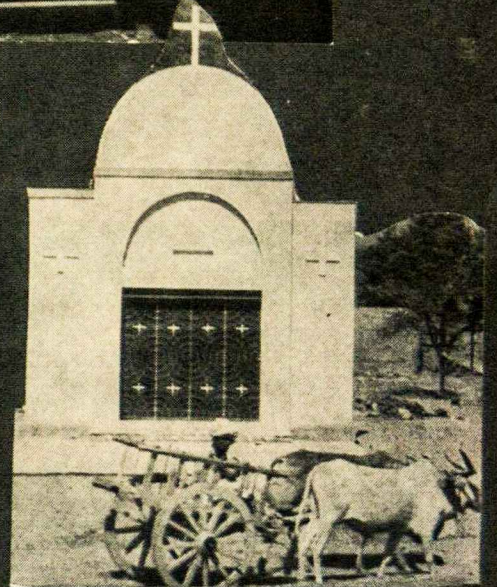
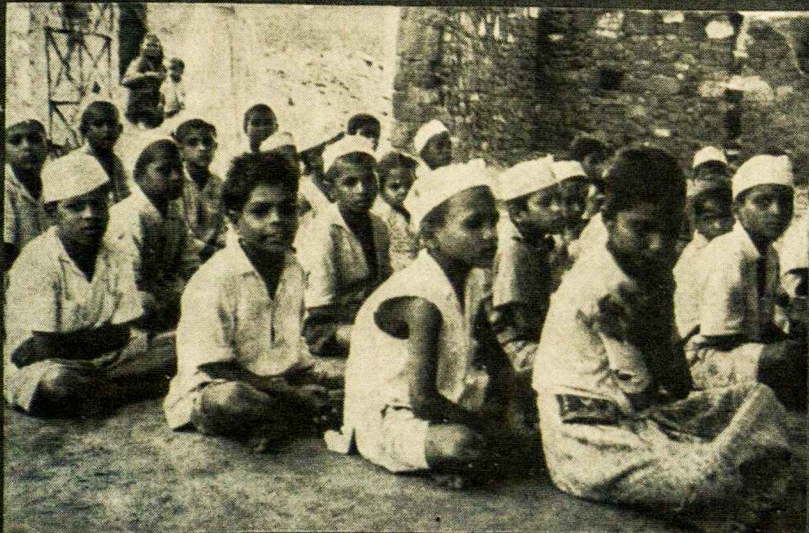
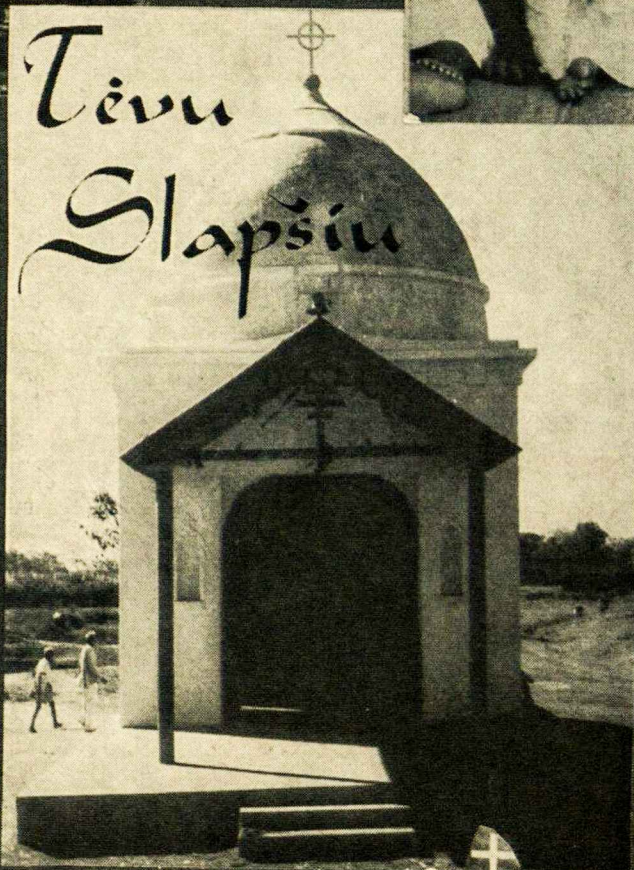
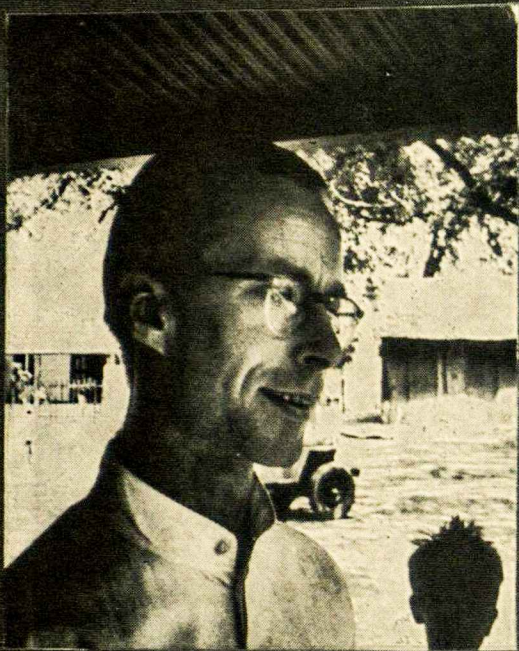
Pamažu. Dabar, kai vyksta pakeitimai, yra dviejų rūšių žmonių: vieni kraštutiniai nori pakeitimų tik tam, kad keisti, kiti besąlyginiai viską palikti. Aš taip galvoju, ir kiti kunigai. Manau, kad keisti, pavyzdžiui, batus, apsirengimą

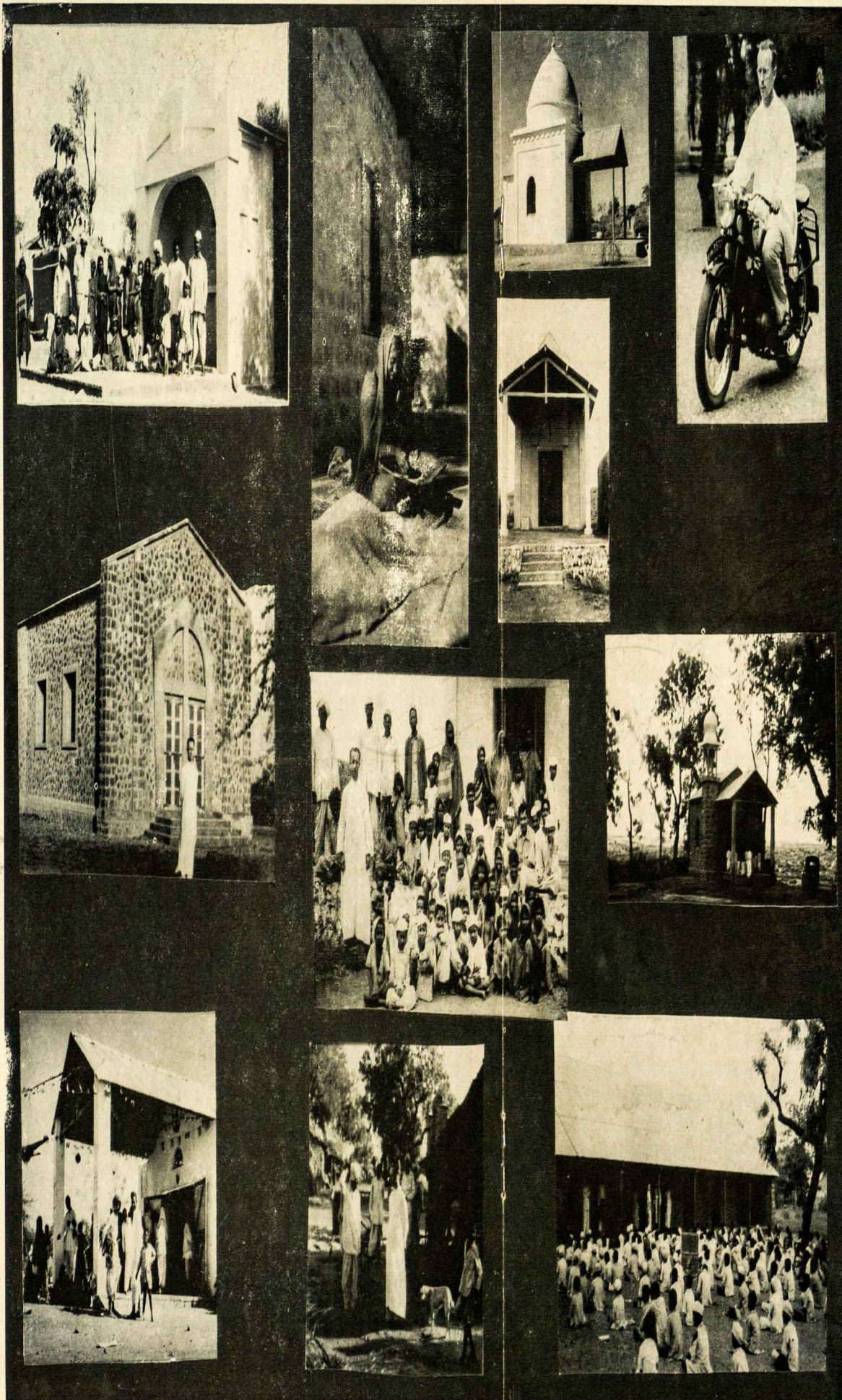
visada galima — yra žmonių, kurie prisiriša prie automobilių — keisti nenori. Bet tikėjimo atžvilgiu, yra žmonių, kurių tikėjimas sujungtas su liturgija — čia didelis dalykas. Liturgija — forma sujungta su esme; kai pajudini tą formą, pajudini ir esmę. Ir štai, kodėl žmonėse atsiranda daug skausmo, ašarų, trenkimo, piktumo, ir metimo. Aš ir dabar tikiu, kad visoje Bažnyčioje keitimus reikia daryti švelniau, ne taip staigiai. Aš laikausi vidurio kelio. Pirmus metus Mišios buvo dar pusiau lotyniškai, pusiau lietuviškai. Paskui palikau vieną šeštadienį lotyniškai Mišias. Pradžioje užsirašydavo, kas tik tas Mišias norėjo, bet paskui jų skaičius vis mažėjo. Bet aš taip galvoju: duoti žmonėms laisvę. Jeigu laisvės vardu eina Bažnyčios atsinaujinimas, reikia taip pat individui laisvę duoti. Kitaip laisvės vardu paneigiama laisvė.

Komentatorius turiu, tik lietuviai dar neįsijungė sąmoningai Mišių dalyvavime. Vienas vyskupas sakė — pirma, ką įsivedžiau tai komentatorius; pirma, ką išmečiau, tai komentatorius. Bet iš tikrųjų aš turiu tuos komentatorius; tik išleidome jiems tuos įsakymus, "sėsk", "stok". Tas labai nepatikdavo žmonėms. Tai komentatorius tik paskaito, neduodamas įsakymų, komandų. Žmonės dabar patys žino; patys kažkaip priprato, išmoko, ir patys atsakinėja, patys veda, kad dalyvavimas būtų kartu su kunigu. Aš neinu į kraštutinumus, neturiu gitarų nei šokių, kadangi pas mane yra keturių kartų žmonės. A-nuos eksperimentus galima daryti tik universitetuose, gimnazijose, vienuolynuose, kur yra vienas išsilavinimas, vienas amžius. O kur tarp žmonių didelis amžiaus skirtumas ir išsilavinimo, papročių, tai tiesiog neįmanoma.

Tuomi, padėkojė, baigėme pašnekesį su kun. dr. Ignu Urbonu, ir išėjome pažiūrėti parapijos pastatų, kurių nuotraukas dedame prie šio pašnekesio.

Keista ar ne? Visas puslapis Indijos vaizdų. Ką tai turi bendro su lietuviškuoju pasauliu? Labai daug nors mūsų nedaug apie tai žino.

Tik pažiūrėkite: būriai vaikų mokyklose, prie bažnyčių, įvairių bažnyčių atvaizdai, indė malanti grūdus, nustebęs vaiko veidas, kunigas ant motociklo...

Kas čia lietuviško? Nagi viso to priežastis — misijonierius Tėvas Donatas Slapšys, S.J. Jo suorganizuotos mokyklos, pastatytos bažnyčios. Jis amžinai judas lyg gyvsidabris, ant motociklo, lankydamas savo parapijiečius, kurie, anot Tėvo Slapšio, išsimetę po didžiulius Indijos plotus. Tėvas Slapšys — nenulstąs darbininkas vynuogyne, bene didžiausios pasaulyje parapijos "klebonas". Jis — vienas iš daugelio mūsų misijonierių, apie kuriuos mes taip mažai žinome.

Mica

ĄŽUOLO KARSTAS

Keturi vyrai

*aštriais kirviais
įrėžė seno ąžuolo kamiene
ir krito girios amžinas sargas —
verkė jo skroblai ir pušys.*

Keturi vyrai

*tvirtais smūgiais
nukapojo ąžuolui rankas
ir padarė sunkų karstą —
kritusiam broliui įdėti.*

*Keturios dešimtys keturios moterys
susirinko brolio apraudoti —
surinkti raudą į ašaruves.*

*Tvirti vežimo ratai girgžda
po sunkiu ąžuoliniu karstu.*

*Šiurkšti naktigonės gūnia
dengia brolio karstą —
(ji dengdavo visus
naktigonėn išjojus)
dabar užtenka jos vienam.*

Keturi žirgai

*priganyti rudenio nakty
nerimsta ir kremta žabokles*

Keturi žirgai

*traukia ąžuolinį karstą mirusion
naktin.*

— Juozas Vileikis

ATSISVEIKINIMAS

Eik tu be manęs, vaikeli.

Eik tu vienas, sūnau.

Eik tu, palaimintas ir vienišas į taiką.

Rask tu didžiai - karališkai

Ramybę užkeltą

šilko suplaktoj padangėje;

Rask tu ramybę

Sodyboj, prieblandoj,

Ir šešėlių išmargintuos

Mėnulio laukuose, rask

Tu viltį — savą tyrą.

Eik tu vienas, be manęs

Į giraitę, gintaru žėrinčią,

Išsilaisvinęs nuo nakties

Spindulio nuplautas, ašaros išaugintas.

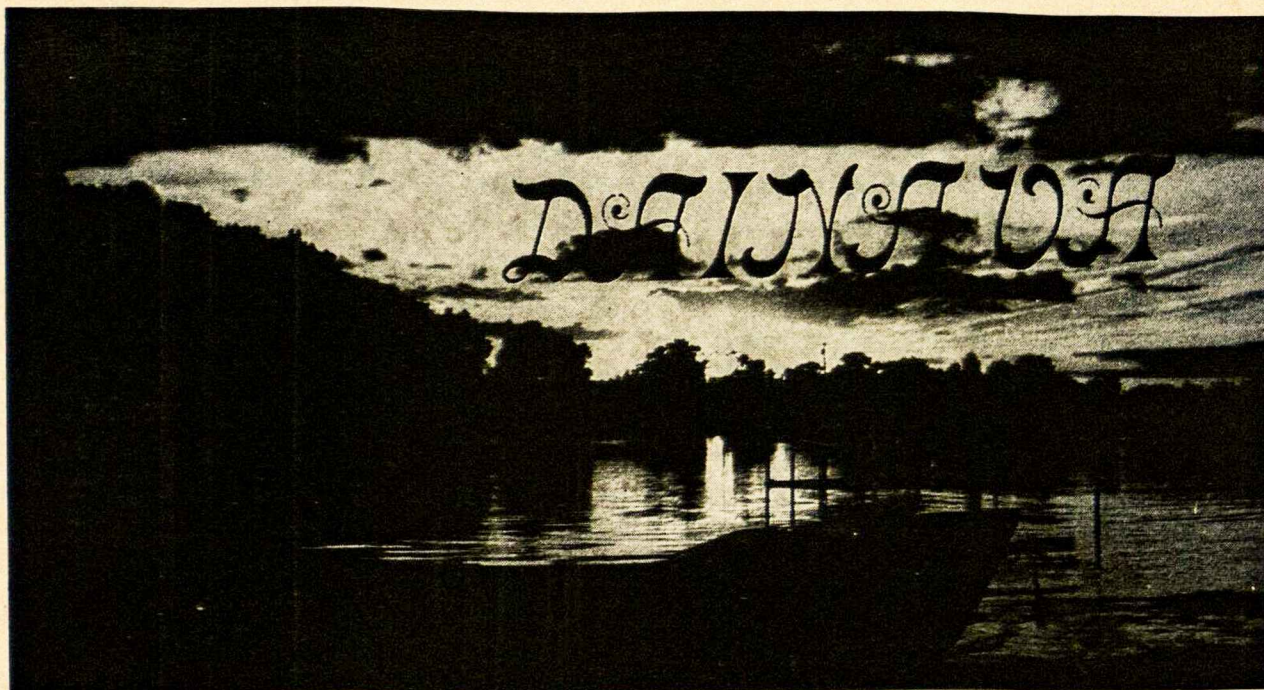
Eik ten, sūnau, be manęs senos.

Eik į taiką, o manoji viltie!

Eik tu, vaikeli,

Į laisvąjį pasaulį.

— Laima Švegždaitė

Aleksandras Pakalniškis, jaun.

Sudėjus visą visų žmonių suvažinėtą mylių skaičių į bendrą sumą, susidarytų milžiniškas skaičius. Prie to skaičiaus yra prisidėjusi ir lietuvių tauta. Tai savaime aišku.

Mažutė Lietuva yra gal net ir pralenkusi didžiulę Ameriką toje statistikoje. Nesišypsokite, galiu tai įrodyti rimtais faktais, nors ir nedokumentuotais.

Pirmiausia, lietuvis ūkininkas į turgus važinėdavo ir į mūšius jodavo jau Mindaugo, Vytauto, Gedimino ir visų tų barzduočių laikais, kai amerikiečių Amerikoje dar visai nebuvo. Jie čia teatsirado ir važinėti tepradėjo tik penkioliktojo amžiaus gale.

Antra, kai amerikonas su savo automobiliu tik tos pačios Amerikos keliais tesidaužė, lietuvis visą Vokietiją ir net Atlanto vandenyną pervaziavo. Ir bevažiuodamas važiuoti įprato. Ir dabar važiuoja. Važiuoja į Union Pier, važiuoja į Raką, važiuoja į karčiamą, važiuoja į Dainavą.

Ir į Dainavą...

Prisipažinsiu, kad norėjau rašyti apie Dainavą, bet vis negalėjau tinkamai prie temos prieiti. Nors, antra vertus, įvadas

į Dainavą tikrai yra suvažinėtas mylių skaičius. Ir ne trumpas įvadas, ne kelios mylios. Važiuoji ir važiuoji, autobusu Amerikos plentais, dainuodamas ir triukšmaudamas, kol, pagaliau, pasirodo Dainava.

Ir tada jau pagrindinė tema prasideda. Dainava...

Realistas pradėtų šitaip: Dainava yra Michigan valstijoje, 3.8 mylių nuo Manchesterio miestelio ir 5.7 mylių nuo Napoleon miestelio. Kalvotas, medžiais ir krūmais apaugęs 53-jų hektarų plotas, kurio pietvakarių kampe yra 17-kos hektarų prūdas, Spyglis. Dainavos istorija: tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt blia-blia-blia metais, to ir to žmogaus, taip ir taip, ir, pagaliau, taip toliau ir t. t.

O romantikas: Vien malonumėlis atsi-traukti nuo nemalonaus kvapelio, nuo Chicagos miestelio, į tą lietuviškumo kupiną užuovėją, kur lietuviškas žodis ir lietuviška daina girdisi per naktuzėlę (kartais net iki ketvirtos valandos ryto — pridėtų realistas). Šiltas, šiltutėlis Spyglelio vandenėlis atgaivina bundančius jausmus. (Realistas sakytų: Vandens žolių kuteni-

mas į papilvę iššaukia tokius jausmus, kad atrodo, jog vėžlys ar gyvatė jau glaudžiasi prie tavęs.)

O aš truputį kitaip perteikčiau Dainavos vaizdą: Matau ją savo mintyse, ir atsuku kraną, ir išsilieja Dainavos vaizdas. Kaip viskas aišku, be realizmo ir be romantizmo!

Iš plento įvažiuoju į Dainavos šalį, pirmiausia akys išibeda į Spyglio ežerėlį. Jei tuojau pat automobilio nestabdysi, tai ne tik tavo akys, bet ir visas kūnas į jį išibes. Tas Spyglis panašus į kojine, arba į storą, buką australų bumerangą.

Gali pasukti mašiną kairėn arba dešinėn. Kairėje yra baltieji rūmai, virtuvė, mergaičių ir berniukų barakai, seselių namai, o dešinėje — paplūdimys ir svetainė. Į paplūdimį savaitgaliais suvažiuoja daug detroitieškių pasišildyti saulėje ir pasižmonėti. Į tuos barakus savo laiką išbūti, kas vieną, kas dvi savaites, atvažiuoja daug stovyklautojų.

Bet ne geografinį namų išsidėstymą norėjau čia aprašyti, o savo įspūdžius. Dviejų savaitėlių įspūdžius Dainavoje. Ne tik įspūdžius, bet ir atsitikimus, ir nugaristas pasakas bei vaizdus.

Dainava...

Naktį yra gražu išeiti į pievą, atsisėsti tarp čirškiančių žiogų ir kurkiančių varlių, atversti galvą į dangų ir žiūrėti į jį. Ne tik milijoną žvaigždžių gali akis iškart apimti, amžiais nejudančių ten aukštybėse, bet taip pat retkarčiais ir krentančią žvaigždę, meteoru vadinamą. Pasijunti tada žmogus tarytum viso to dangaus prie žemės prispaustas.

Kai sėdi prie laužo, jautiesi visai vienas. Ugnis hipnotizuoja. Žiūri į ją, kaip žiūrėtum į abstraktų meno kūrinį, besikeičiantį, kiekvieną momentą vis ką nors kitką rodantį, niekad nepasenstantį, nenusistovintį. Tiesiog stebūklas atrodo, kad sudegę, baltais pelenais apaugę rąstai ramiai toliau sau guli, triukšmingos ugnies nebebijodami. Tie rąstai atrodo lyg šerkšnu aptraukti. Norisi prieiti, paliesti. Bet tas noras pranyksta greičiau už oran

kylančią žiežirbą, kai vėjas papučia iš kitos pusės.

Dainavoje buvau per mokytojų studijų savaitę, kaip pedagoginio instituto studentas. Tą savaitę beveik kasnakt dalyvavau lauže.

Antrąją savaitę dirbau. Dažiau baltųjų rūmų koridorius ir vieną kambarį pirmame aukšte. Ištisomis dienomis tesigirdėdavo tik mano kvėpavimas ir volelio bučiavimasis su siena. Atrodydavo, kad volelis nori "pic--ą, pic--ą, pizza, pizza ir dar pizza". Mat antrą savaitę stovyklautojų nebuvo. Tebuvo viena šeima, kurios galva yra stovyklos globos komiteto pirmininkas. Buvo, tiesa, ir kita šeima, bet ji savaitės viduryje išvažiavo.

Toje antroje šeimoje buvo penkių metų amžiaus berniukas. Jam nebuvo kas veikti stovykloje, tai pasikviečiau man padėti. Ir jis dvi dienas net po aštuonias valandas kartu su manim išbuvo. Buvova du draugu darbininku. Labai domėjosi darbu ir beveik ištisą laiką teiravosi apie jį, apie betką, apie viską. Pagalvojau apie tėvus: kaip jiems gali užtekti atsakymų į tokią daugybę klausimų.

Antros savaitės gale stovyklon suvažiavo ištroškusių grupė, pasivadinsi save šauliais. Dvi naktis iš eilės gėrė jie. Ir dar trečiąją rytą pusryčiams gėrė. Su vienu iš jų net pasišnekėti progos turėjau.

Į lauką buvo išneštas mažas televizijos aparatas. Prie jo susėdo keli žmonės. Televizija rodė karo filmą. Atėjo žmogus iš anos ežero pusės, prie mūsų grupelės prisistatė ir paklausė, su aiškiu kvapu žodžiuose:

— Ką čia rodo televizijoje?

— O, čia rodo paskutinius įvykius Čekoslovakijoje, — atsakiau aš.

— Kodėl tie kraugeriai komunistai nori nekaltiem žmonėm užsėsti ant sprando? — paklausė jis, visai nežiūrėdamas, kas iš tikrųjų televizijoje rodoma.

— Bet juk ir Amerika vietnamiečiams ant sprando užsėdo.

Jis išplėtė akis, pasižiūrėjo į mane keistai ir pakeltu tonu paklausė:

— Ka, ar tu nežinai, kad amerikiečiai padeda tiems vargšams o komunistai tik žmones kankina?

— Prašau, pone, jei mes čia diskusijas pradėti norime, turėtume tyliau, nes jau dvylikta valanda nakties.

— Ar tu nesupranti padėties, sūneli?

— O taip, man labai aišku, kad visi, kurie į ne savo kraštą veržiasi, yra imperialistai ir paršai.

Žmogus tik žiokčiojo, tik graibė žodžius ir susigraibyti negalėjo. Pagaliau, jau beveik šaukdamas, prabilo:

— Jei taip sakai, sūnau, ir jei taip galvoji, tai užsiaugink barzdą ir įsiaisyk joje utėlę!!

Ir jis sau nuėjo. Belikome trys ir nesitvėrėme juoku.

Bet to gal neturėjau rišti su Dainava. Panašių pasikalbėjimų gali atsitikti ir kitur, ne vien tik stovykloje. Ir pačiai Dainavai toks pasikalbėjimas nėra charakteringas. Vargu ar iš viso jai kas charakteringa yra. Ji nėra vis tokia pat, ji keičiasi su žmonėmis. Nors namai pasilieka tie patys, ir medžiai gal nebeauga, ir, bendrai, niekas nesikeičia, bet pati Dainava keičiasi. Ji keičiasi su žmonėmis. Vieną savaitę ji yra vienokia, antrą visai kitokia. Belieka man ne apie Dainavą rašyti, bet apie jos žmones ir pergyvenimus. Todėl ir čia rašydamas, ne apie Dainavą teparašiau, bet apie man geriausiai atmintinius momentus.

Tokios nuolat besikeičiančios Dainavos aprašymas būtų jau nesibaigianti istorija.

AUKSINĖ PLUNKSNA

Ar jūs apsiskaitę lietuvių literatūroje? Atspėkite rašytojus, kurių darbai menami šiose mįslėse. Atsakymai 192 puslapyje.

1. Sapne jį drugeliai mariomis nešė.

— I S — I —

2. Už ištikimybę Brisiui liko užmirštis.

B — — I — N — —

3. Du seneliai nudangino dvyliką Jonelių.

O — — R — — S — — —

4. Jo atminimui parašytas "Chapel B".

— K Ė — A

5. Jo žodžiais prabilo tremtinė "Dana".

— A — T — — R — —

ŽODŽIAI PAŽODŽIUI

Kiek platus jūsų vartojamų žodžių lobyas? Ar rašydami jaučiate, kad neužtenka kasdieninių žodžių? Išbandykite savo žodines išgales. Pritaikykite žodžius kairėje prie jų sinonimų dešinėje. Kirčiuojamosios raidės didžiosios, pagal "Dabartinės lietuvių kalbos žodyną". Ten pat rasite smulkesnius žodžių apibūdinimus. Atsakymai 192 puslapyje. Sėkmės!

1. ———kauburYs	a. šlubuo:i
2. ———kAUcija	b. liesas
3. ———kAUgė	c. užstatas
4. ———kAUkas	d. viršukalnė
5. ———kauklyS	e. lipti
6. ———kaulINgas	f. velnias
7. ———kAUšas	g. samtis
8. ———kaušElis	h. kiautas
9. ———kebekštUOti	i. sirena
10. ———keberIOtis	j. kupeta

LUPASI ŽIEVĖ

*Ant sudužusių stiklų
 Rieda ratai
 Ir gaudžia kaip ledynai;
 Mano įmantraus žodyno
 Žodžiai spraksi ir dreba
 Kaip vaistai sergančio delnuos
 Kaip sausros metu
 Smėlėtos mintys byra
 Ir dejuoja su įkliuvusių voratinkliuos
 Vabzdžių rauda,*

*Nors nenoriu nieko,
 Abi akis primerkęs
 Kaž kas mane stebi
 Ir matuoja klystančios sielos gelmes.
 Mano minčių ledynas tada tirpsta
 Nuo tų aštrių akių spindulių,
 Nejaučiu žodžių spaudimo,
 Negirdžiu jų garsų,
 Nei kaip lupasi žievė
 Nuo trapių gyvenimo šaknų.*

— Petras Lapas

LABORATORIJA

*Laboratorijos stiklinė siena
 Man geležinės grotos;
 Po nosim margi skysčiai
 Maišos negyvai.*

*Tenai už lango vilioja gyvybę
 Žalios širdys,
 Prie savęs traukia,
 — Mes gyvos, gyvos, pas mus...*

*Bet panosėj verda miręs kraujas,
 Juda ne sava jėga,
 Ir burzgia elektronai
 Gėlose stiklinėse.*

*Man šaltas metalas
 Lyg išdžiūvęs medis
 Atsiduoda tuštuma ir mirtim
 Ir lyg gysla neša negyvą kraują.*

— Jurgis Bradūnas

Ex libris

MĒNULIS IR SVAJONĒ

JURGIO JANAVIČIAUS POEMOS IŠLEIDIMO PROGA

Nežinomo, nenusakomo metalo, gerai nublizgintas diskas spindi tamsiai mėlyname, žvaigždutėmis nubarstytame danguje. Naktis. O gal ir vidurnaktis! Tai visai nesvarbu laikas. Nežiūriu į laikrodį, laimingasis, gėrėdamasis žalsvos mėnesienos pripildyta naktimi, jausdamas įvairiausių formų ir šešėlių paslaptinę — begaliniais atspindžiais pavirtusias gėles vasarą ir sidabrinį blizgėjimą žiemą. Ar atsiras nors vienas, kuris nebūtų klaidžiojęs tokioje naktyje? Ypač jaunas, neramus žmogus. Kas jaunas neieškotų savo svajonių sąlyčio su mėnesėta naktimi, širdimi nesikalbėtų, nesikuždėtų su ja?..

Ir žmogus, kaip mažas vaikas, tiesė savo rankas į mėnulį. Duokit man jį. Noriu aš mėnulio!

Ir ką pasakysit? Mėnulio žmogui niekas neatnešė, nepaliko prie jo kojų to nuostabaus, nenusakomo metalinio blizgėjimo disko. Šiandien žmogus pats pasikėlė raketa ir nuskrido pas tą Nakties Karalių.

Sveikas, Mėnuli! Leisk Žemės Žmogui priklaupiti ant tavo slenksčio! Leisk pri-liesti tavo sidabrinį rūbą...

Mėnulis šypsosi žmogui — geras, tai-

kus, be pykčio, be pagiežos, be keršto, be grobuoniškų minčių... "Lankykis, žmogau, mano svetainėje ir pailsėk joje. Čia tavęs nemėtys audros, nepustys vėjai. Jauskis kaip danguje, žmogaus išsvajotame danguje..."

Grižta į žemę pirmasis mėnulį pasiekęs žmogus. Patenkintas, laimingas. Svajonė tapo realybe.

— — —

Apie mėnuliškas svajones neseniai Australijoje išleistas anglų kalba jauno poeto Jurgio Janavičiaus kūrinys **A Journey to the Moon: Song of Arrival**. Tai poetizuota poema apie lietuvių emigranto pastangas ieškant žemių naujam gyvenimui, pastovesniam įsikurdimui. Lietuvos išeiviui viena iš tokių ieškomų Pažadėtųjų Žemių atrodė esanti ir Australija.

Jurgis Janavičius savo šia poema vaizdžiai atidengia emigranto nuotaikas, buitinius netikėtumus ir emigrantą ištikusią neišvengiamybę — jo likimą.

Poema suskirstyta į septynias dalis: "Landfall" (priartėjimas), "Embarkation" (Tolima kelionė), "Disembarkation"

(Lipimas į krantą), "Golden Pig" (Aukšinė kiaulė), "Powder Monkeys" (Pastumdėliai), "Little Things" (Smulkmenos), ir "Concrete Midgets" (Cemento formos).

Pirmoji dalis — tai mėnesienos fone emigranto šviesios svajonės. Jis optimistas, jis viską mato "pro ružavus akinius". Dar kelionės laive tebesėdinčiam jam ir okeano bangos ir bangų viršūnėlės ružavos, ir tebeglosto ružavi pirštai — saulės spinduliai.

Šios ružavos emigranto svajonės ypač gerai autoriaus atvaizduotos, įsijausta į nuotaikas, nenuslėpiamai prasiveržia optimizmas, daug žadančios viltys:

*Pink were the waves and pink were
the wave caps, the fast moving islets
of bubbles and foams. And pink the cliffs
to north and south and shrouded still
in mists, in walls of fog, in fists, in arms
outstretched, in mountainous breasts like
tents,*

Then:

*Rays broke through, the rosy fingers
of the dawns of Homer.
Inside the ship the pink reflections fell
onto the sleeping men and joined their
dreams.*

*Dark ridges, upright blades of tenon saws,
against a pale grey sky a shining tower.
Onwards our fiery colts! We burst
into hearty song. Snow falls.
Each snowflake is a flower.*

Taip. Saulėti, viliojantys svetimi krantai. Tačiau pilni šviesių vilčių — ne kiekviena snaigė krenta kaip gėlė...

Bet išlipęs į tą auksinį krantą emigrantas pasijunta svetimoj, neįprastoj aplinkoj, tarsi traukinį į mėnulį. Ir dar blogiau — traukinys sustoja, ilgam — metų metams:

*At
some
stations
the train stopped for years.*

(Golden Pig).

Atsiveria šiurkšti gyvenimiškoji tikrovė. Svajotuose laimės krantuose tremti-

nys-emigrantas pasijunta pastumdėliu besęs. Ružavos spalvos išnyko, svajonių pilys subyrėjo. Kas belieka?

*And now bury the charms, men. Now
bury or
burn or throw away the charms.*

(Powder Monkeys).

Atvykėlių svajotoją užlieja kasdieniškos smulkmenos, ligos, nesėkmės. Ateiviui atsiskleidžia tikroji realybė — proziška, vulgari (Little Things).

Pagaliau ateivis netenką dvasinės atsparos. Jis pasiduoda srovei, nyksta gyvenamojoj aplinkoj, keičiasi, nutautėja. Gyvenimas jį paverčia net kosmopolitu, jo kailis kaitaliojasi. Atvykėlis Kęstutis Marcipukas ilgainiui pavirsta Jerzy Smiech, o vėliau ir Mr. Laughlin.

*Jumping over a rock Smiech fell,
and rising from the fall there was young
Laughlin.*

*The witness: a sullen looking girl, nee
Smith,*

*Now Mrs. Jerzy Laughlin.
(Concrete Midgets).*

Taip Jurgis Janavičius drąsiau mostu savo poemoje atidengia skaudžią emigracinę tiesą, emigranto likimą svetimuose kraštuose, neišvengiamą, nenugalimą nutautėjimą. Tai visos emigracijos skauda-moji žaizda, sunkiausioji problema.

Autorius savo poemą išleido angliškai, nors jis reiškiasi ir lietuvišku poetiniu, moderniu žodžiu. Aišku, kiekvienas spausdinys anglų kalba patenka į skaitytojų platesnius sluoksnius, o apie savo gyvenimą, nuotaikas ir problemas pravartu pasisakyti tiems žmonėms, kurių tarpe esame.

Jurgio Janavičiaus **A Journey to the Moon** yra įdomus, originalus ir reprezentyvus pasirodymas.

(Ištraukos su leidimu **Poetry and Prose Broadsheet**, Copyright Jurgis Janavičius).

— Palmė Sl.

VEDAMASIS

Jaunimo Žygis už Tikėjimo Laisvę

Mes džiaugiamės kiekvienu darbu, kurį atlieka mūsų jaunimas. Dažnai visuomeninis darbas yra toks nedėkingas, jog sunku surasti žmogų, kuris sutiktų tą darbą atlikti. Ypač sunku ką nors įpareigoti, arba pačiam įsipareigoti, jei darbas vyksta nenormaliose sąlygose. Gi mūsų lietuviškas gyvenimas nenormalus.

Užtat šiandien kiekvienas naujas žygis veikloje, arba naujas veidas veikėjų rinktinėje, tegalima sutikti su pasitenkinimu ir gero linkėjimu. Taip turbūt turime sutikti ir neseniai pradėjusį darbą jaunųjų veikėjų sukurtą Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę komitetą. Ypatingai džiugu, jog to komiteto iniciatoriai buvo ateitininkai.

Žinia, pradžia darbo buvo labai sunki ir neretai neaiški. Tačiau laikas išsiūbavo komitetą veikimo jūron ir dabar atrodo, kad jis jau yra suradęs savo tikslą. Jeigu minimasis komitetas pradžioje turėjo tik labai vienkartinį ir specifinį tikslą — peticijos įteikimą Popiežiui — tai laikui bėgant buvo persiorientuota ir komitetas tapo sąjūdžiu už religinę laisvę. Ar šis komiteto persiorganizavimas iš laikino į pastovų vienetą pateisins dedamas viltis — sunku pasakyti, nes to nuolatinio komiteto veikla dar tik prasidėjo. Tačiau yra ženklų, jog vienetas savyje turi sukaupęs pajėgių žmonių, kurie turėtų ištesėti pareigas ilgesniam laikui. Ypač džiugu, jog komitetą sudaro jungtinės lietuvių jaunimo organizacijų jėgos. Komiteto centras — Clevelandas. Gi to vieneto širdis yra mums jau gerai pažįstamas jaunimo veikėjas ir buvęs MAS pirmininkas.

Vis dėlto, šiuo žodžiu nenorime tik girti ir linkėjimais užklostyti komiteto rodomas pastangas. Priešingai, norisi keletą žodžių pasakyti apie esamus ir galimus pavojus vieneto ateities veikloje. Nėra paslaptis, kad lietuviai turi polinkį į perdidelį persiorganizavimą. O gal tai charakteringa visam išėiviniam gyvenimui? Mūsuose dažnai šokama organizuoti komitetus ir komisijas, jei tik kam nors galvoje sukruta idėja. Renkam komitetus, renkam parašus, o po to netrukus pradeda rinkti ir... aukas. Tokia jau rodos yra natūrali sąjūdžio pradžia. Beje, neužmirštama ir savireklama. Juk nežmoniškai yra sunku atsispirti prieš pagundą pamatyti savo fotkę spaudoje su prieraišu, jog štai garbingas sąjūdžio ar komiteto pirmininkas. Taip berods buvo ir su prieš kiek laiko sukurtuoju Chicagoje jaunimo Informaciniu Centru.

Viliamės, jog komitetas turi planą ką jis nori daryti, o nelaukia tik progų, idant galėtų prie vieno ar kito uždavinio plano vykdymo prisidėti. Vadinasi, komitetas turi imtis iniciatyvos, bet ne naudotis kitų pradėtais veiksmais. Linkėtina, kad Jaunimo Žygis už Tikėjimo Laisvę virstų tuo garstyčios grūdu iš kurio išaugtų veiksmingas ir energingas sąjūdis.

Antanas Maceina

STASIO ŠALKAUSKIO VARDO PREMIJOS LAUREATAS

Šiais metais Stasio Šalkauskio vardo kūrybos premija (\$1,500) buvo paskirta prof. dr. Antanui Maceinai. Ši premija yra skiriama Ateitininkų Federacijos už ypatingą kūrybinį pasišymėjimą.

Antano Maceinos premijavimas yra visų sveikintinas įvykis. Tai asmuo, kurio kūrybinis įnašas į lietuvių, ir bendrai pasaulio, gyvenimą yra tikrai didingas ir įvairus.

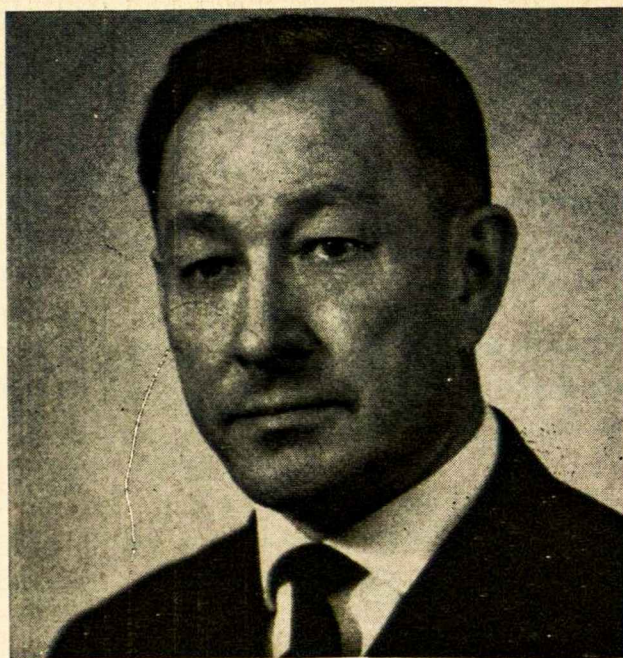
Gal pirmiausiai Antanas Maceina pasižymi kaip filosofas ir teologas. Jo filosofinis rūpestis yra atkreiptas į pačias centrinės žmogaus problemas. Jį sutinkame atskleidžiant žmogaus esminį priklausomumą Dievui (*Jobo drama*, 1950), nagrinėjant Dievo ir žmogaus santykį istorijoje (*Didysis Inkvizitorius*, 1946) ir apibūdinant žmogaus susidūrimą su blogiu (*Niekšybės paslaptis*, 1946).

Jo teologinis žvilgsnis lygiai svarus. Jis yra apmastęs Kristų kaip Dievažmogį (*Dievo Avinėlis*, 1966), aiškinęs šv. Mergelės Marijos reikšmę (*Didžioji Padėjėja*, 1958) ir šv. Pranciškaus asmenyje nurodęs krikščioniško gyvenimo pagrindus (*Saulės Giesmė*, 1954).

Jis yra žinomas ir kaip poetas. Savo poeziją skelbia Antano Jasmanto vardu. 1965 metais yra išleidęs eilėraščių rinkinį *Gruodas* (1965).

Čia suminėti veikalai tėra dalis Antano Maceinos kūrybos. Jo raštų yra daug daugiau.

Dar studentaudamas, Antanas Maceina aktyviai veikė ateitininkuose. Priklauso Šatrijos meno draugijai, kuriai metus pirmininkavo. Vienu darpu, redagavo *ATEITĮ*. Jau išėivijoje, jis buvo Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininku, ir ėjo Federacijos vado pareigas.

Tenka paminėti vieną faktą, kurs ypatingu būdu riša Antaną Maceiną su ateitininkų sąjūdžiu. Jis yra Stasio Šalkauskio, ateitininkijos ideologo, mokinys. Tad savo mokytojo vardo premija jis šia proga ir yra apdovanojamas.

Šiuo metu, Antanas Maceina profesoriauja Miunsterio universitete, Vakarų Vokietijoje.

AUKSINĖ PLUNKSNA atsakymai:

1. Aistis, 2. Biliūnas, 3. Ostrauskas, 4. Škėma, 5. Santvaras.

ŽODŽIAI PAŽODŽIUI atsakymai:

1. d. Ant kauburio matyti vieniša eglėlė.
2. c. Pirsiau dviratį, todėl pas pardavėją palikau dešimties dolerių kauciją.
3. j. Šienapiūtės metu pilni laukai šieno kaukių.
4. f. Kai ruošiu pamokas, kužda man kaukai gundydami televiziją žiūrėti.
5. i. Prie gaisro atlėkė su kaukliais ugniagesiai.
6. b. Garsioji šokėja buvo kaulingos, bet dailios sudėties.
7. g. Šeimininkė kiekvienam įpylė po kupiną kaušą sriubos.
8. h. Valgant sraigės, reikia jas su tam tikroms šakutėms išimti iš kaušelių.
9. a. Luošas elgeta skubiai kebekštavo siaura gatvele.
10. e. Zoologijos sode galima pamatyti, kaip mikliai bezdžionės keberiojasi šakomis.

Gaudeamus ar ATEITIS?

Jau senokai jaunoje ateitininkų bendruomenėje vyksta lyg toksai ir ginčas: Gaudeamus ar ATEITIS. Vadinasi, vis svarstoma, ką akademinis jaunimas turėtų daugiau remti — studentiškąjį Gaudeamus ar bendrąjį mūsų šeimos žurnalą ATEITĮ? Ir tas rėmimas nėra piniginis, o kūrybinis. Nemaža studentų dalis teigia, jog yra remtinas Gaudeamus. Tie, kurie dar nėra, arba jau nebėra, studentai yra linkę manyti, kad ir mūsų studentiškasis elementas turėtų remti ATEITĮ. Gi Gaudeamus ir vėl turėtų grįžti į savo buvusią poziciją — tapti studentų biuleteniu.

Uždominos

Iš tikro daugiau pagalvojus ir rimčiau pasvarsčius būtų visiems aišku, jog remtina yra ATEITIS. Ir tai dėl daugelio priežasčių. Svarbiausios — ATEITIS yra mūsų visų žurnalas. ATEITIS daugiau pasiekia skaitytojų, ATEITIS yra reikalinga mūsų studentų paramos.

Be to prisimintina, jog Gaudeamus, be savo riboto skaitytojų skaičiaus, yra taip pat ir trumpalaikis kūrinys. Studentas juo domisi tol, kol studijuoja. Ir kiek dažniausiai studentas praleidžia laiko universitete? Geriausiu atveju keturis-penkis metus. Gi ATEITIS nenustoja jo lankiusi net ir postudijiniais metais. Vadinasi, ATEITIS yra daug pastovesnis leidinys. ATEITIS ir istoriniu atžvilgiu daug pranašesnis. Ji yra veiksnys išvedusi mus gyveniman, ji — mūsų vienintelis ryšys. Jau vien tik sąmoningo ateitininko vardas įpareigoja ATEITĮ visakeriškai remti ir ją išlaikyti. ATEITĮ, atrodo, daugelis ateitininkų renka ir sudarinėja komplektus. Gi Gaudeamus dažniausiai perskaičius numetamas. Taigi ir praeities darbų išlikimas ir dokumentavimas byloja, jog ATEITIS daugiau remtina. Gerai yra remti Gaudeamus, bet būtina yra remti ATEITĮ.

METAI

BE VIKTORO JASAIČIO

Kada pereitų metų rugpiūčio mėn. 18 d. liūdnai gaudė Lewistono, Idaho, bažnyčios varpai, niekas ir pagalvoti negalėjo, kad ramiai padėjęs šios žemės keleivio lazda persiskyrė su šiuo pasauliu sąmoningas lietuvis patriotas, žymus visuomenininkas, mokslininkas-išradėjas, Kauno universiteto docentas ir neorganinės chemijos katedros vedėjas chemijos daktaras Viktoras Jasaitis.

A. A. Viktoras buvo gimęs 1901 m. gruodžio mėn. 14 d. Stanaičių kaime, Garliavos valsčiuje.

Velionis buvo kuklus, paprastas ir su visais draugiškas. Be to jo prigimtosios dovanos kaip graži logika bei jautri iškalba ir organizaciniai sugebėjimai greitai buvo kitų narių pastebėti ir tinkamai įvertinti. Tuo būdu velionis geitai įsigijo visų prielankumą ir pasitikėjimą ir visada mielai buvo renkamas į vietinius bei centrinus savo organizacijos organus.

Mes matome jį kaip studentą Vienoje, Austrijoje. Čia atvykęs netrukus suorganizavo savo idėjos draugus į Vienos Studentų Ateitininkų draugovę. Netrukus apjungė visus lietuvius studijuojančius Vienoje į Vienos lietuvių studentų draugiją ir abiems sambūriams keletą metų vadovavo.

Atvykęs į tremtį ir atsiradęs (1946-1948 m.) Hanau stovykloje įsijungė į Lietuvių Tremtinių Bendruomenę. Čia išrenkamas į L.T.B. Vyriausią Valdybą ir Švietimo Tarybą. O atvykęs 1949 m. į Ameriką Waterbury, Conn. organizavo su kitais Lietuvių Tremtinių Bendruomenę ir buvo išrinktas jos vadovybėn.

1929 m. jis baigė Vienos universitetą chemijos daktaro laipsniu. Grįžęs Lietuvon buvo pakviestas ginklavimo valdybos sprogstamųjų medžiagų skyriaus viršininko pareigoms.

Atvykęs Amerikon po poros metų susiranda pastovų darbą Cascade Cartridge Inc. firmoje, gaminusią dujas ir sprogstamąsias medžiagas, Lewistown, Idaho. Iš pradžių dirba kaip sprogstamųjų medžiagų chemikas. Nutolus nuo didesnių lietuvių susibūrimų visuomeninis darbas pasidarė nebeįmanomas.

Už tat jis pasineria savo specialybėje. Čia Viktoras sujungęs savo gabumus su darbštumu ir išradingumu, po kelių metų nustebina minėtos firmos vadovybę savo pasiektomis pasėkmėmis. Toji firma sužydėjo velionies Viktoro dėka išaugdama į vieną didžiausių tos rūšies įmonių Amerikoje. Dr. V. Jasaitis gi firmos vadovybės skiriamas netik vyriausiuoju direktoriumi jau gerokai padidintos laboratorijos, bet ir visų minėtos firmos tyrimų vadovu. Be to toji firma 1964 m. įvertindama velionį už jo įvairiausių nuopelnus išplėtosios laboratorijos rūmus dedikuoja ir pavadina "Jasaitis Laboratory" velionio garbei. Taigi svetimieji pilnai įvertino velionį Viktorą už jo nuopelnus ir atitinkamai jį pagerbė.

Kaip matome iš čia labai sutrauktai paminėtų velionės gyvenimo žingsnių, kad jis nebuvo tik krentančio meteoro blyksnelėjimas, bet iš savęs šviečianti žvaigždė.

— Dr. Jonas Paukštėlis

Jaunystė Lydi Mus!

MOKSLEIVIŲ KŪRYBA

AKYS

Dabar aš einu gatve. Tik atėjau iš daktaro. Viskas dabar rodosi nerealistiškai — atrodo, kad viskas žiūri į mane...

Net truputį juokinga — daktaras galėjo pasakyti iki minutės, net iki sekundės, kada tai įvyks...

Dabar jau esu namuose. Pasakau viską mamai ir seseriai, ir išeinu į bažnyčią. Meldžiuos. Meldžiuos Dievui ir prašau pagalbos ir sutvirtinimo tam neišvengiamam įvykiui. Žiūriu į Kristų ant kryžiaus ir sakau sau: "Aš turiu atsiminti šį vaizdą."

Išeinu iš bažnyčios ir žiūriu į gėles; kokios spalvos, tokios gražios...

Visą naktį budžiu. Žiūriu į spalvas, spalvas, kurių aš niekad nebuvau matęs. Galų gale užmiegu. Kai atsibundu, jau rytas. Sukviesti draugai jau čia. Atsisveikinu su jais. Atsimenu kiekvieną veidą, kiekvieną išraišką.

Paskutinė valanda taip greitai bėga, taip greitai. Bandau ją prailginti, bet belieka dešimts minučių, viena minutė, dešimts sekundžių. Žiūriu į viską — tiek daug aš nematęs. Girdžiu žmogaus balsą — devyni, aštuoni, septyni — bet niekas kitas jo negirdi, tik tai aš — penki, keturi — matau mamos veidą ir žinau, kad paskutinį kartą — trys, du, vienas — tada pradėdau rékti, nes laikas išsibaigė.

Verkiu — jau nebe garsiai, bet tik tai sau, nes dabar matyti tik tamsa...

Vytautas Navickas

iš New Yorko laikraščio

Jaunystės Kelio

BERNIUKAI IR MERGAITĖS

Per savo brangų laisvalaikį, pabandykite išspręsti šituos klausimus, kurie gal jums padės geriau pažinti mūsų dviejų rūšių jaunimą. Aš nebandau klausimų atsakyti, bet tik parodyti, kaip jaunimas skiriasi.

Kodėl dauguma berniukų domisi tiksliais užsiėmimais ar sportais?

Kodėl dauguma mergaičių domisi berniukais, ir dėl jų kvėpinasi, tepasi ir puošiasi gražiom trumpom suknelėm (kuo trumpiau, tuo geriau)?

Kodėl didžioji dalis berniukų kalbų yra apie šių dienų problemas?

Kodėl didesnė dalis mergaičių šnekos sukasi apie savo nuotykių pasididžiavimus?

Kodėl dauguma berniukų būna punktualūs ir patikimi?

Kodėl dauguma mergaičių, prižada ateiti laiku, bet dažnai vėluojasi?

Ar todėl mergaitės yra tokios "gudrios", kad (kaip dauguma žmonių pripažįsta) jos moka subręsti greičiau už berniukus?

Susirūpinęs Berniukas
iš New Yorko laikraščio
Jaunystės Kelio

Vox populi

Gerb. Redaktorium,

Yra jau žinomas faktas, kad gandai labai retai pagrįsti tikrove. Tai galima patvirtinti perskaičius Jūsų kovo 1969 numerio editorialą.

Kad tradicinio kongreso nebus yra tik dalis teisybės. Kongreso nebus tradicine, mums Amerikoje įprasta forma; tai yra, didmiesčio viešbutyje su stikliukais ir banketais, su sidabru ir deimantais ir kitom "manifestacijom". Kongresas įvyks tikraja, tradicine forma — taip kaip Lietuvoje ir Europoje vykdavo. Kiek mums pripasakota apie Reino ekskursiją, arba vaidinimus ir šokius po atviru dangum, apie pokalbius kalno papėdėje!

Kalbant apie iškilmingumą mūsų kongresų — jeigu tik "iškilmingumo" ieškote, tai tik mieste galite turėti tokį kongresą. Bet ar mes to iškilmingumo per daug neiškėlėm paskutiniu metu? Man rodos, kad yra laikas mums pažiūrėti į kitus dalykus. Jau laikas mums pažvelgti į šeimą, į tikėjimo problemas, į "sergančią visuomenę" mūsų gyvenamame krašte, ir bent šiam kongresui užmiršti manifestacijas; ar jos bebūtų iškilmin-

gos ar politinės. Koncentruokimės šeimyninėje, žmogaus ugdymo srityje.

Taip, kongresas įvyks... gamtoj, turbūt Dainavoje. Bus įvairi, gaivi programa kuri apjungs ir sujungs visus ateitininkiškosios šeimos narius. Tolumesnės žinios pasirodys spaudoje rudenio p.

Dėl skautų tautinės stovyklos pasisekimo: stovykloj buvau penkias dienas. Ir, kažkodėl, nemačiau to nepaprasto pasisekimo. Iš visų pusių girdėjau skundų, nuo vilkiukų ir paukštyčių iki akademikų ir filisterių. O kokie skundai? Nebuvo programos, per daug bereikalingo formalumo, per daug vadų — permažai darbininkų, permažai prausyklų (šis skundas veikia nulemia visus kitus, nes dulkių tiek daug ir prausyklų tiek maža, kad prie prausyklos buvo ilgesnės eilės negu prie virtuvės). Tautinės stovyklos "nepaprastas pasisekimas" atsirado tik už kelių savaičių, kai visi grįžo namo, nusiprausė, išsimiegojo, ir išsitepė atitinkamais vaistais nuo vabzdžių.

Indrė Damušytė
Detroit, Mich.

Korespondencijos

MOKSLEIVIŲ ŠVENTĖ Washington, D.C.

Penktadienis, 1969 m. gegužės 16 d. Toliau gyvenantieji moksleiviai pradėjo suvažiuoti į Washingtoną iš vakaro. Daugelis atvažiavo automobiliais, nors kai kurie atvyko autobusais ir lėktuvais. Nutarėme šią naktį per ilgai nevakaroti, nes rytoj mūsų visų laukė begalo įspūdinga bei smagi diena.

Šeštadienis — gegužės 17 d. Registracija vyko nuo devynių iki dešimtos valandos ryto. Per tą laiką atvažiavo dar daugiau jaunimo. Washingtono šventėje dalyvavo 36 moksleiviai. Dalyviai buvo atvykę iš Baltimorės, Brocktono, Philadelphijos ir New Haveno. Toliau sekė sostinės apžiūrėjimas. Matėme daug įdomių vietų: Kapitolių, Baltuo-

sius Rūmus ir Washingtono paminklą. Daugiausia laiko praleidom prie Washingtono paminklo, nes beveik visi moksleiviai norėjo užlipti į viršūnę ir vėl pėsti žemyn nulipti. Manėme, kad kai kurie, pradėję lipti, išsigąs pamatę tiek daug laiptų ir sugrįš. Bet kur tau — tai ne moksleivis, kuris negalėtų užlipti į sostinės paminklo viršūnę!

Baigę viską apžiūrėti, grįžome atgal į seminariją, kurioje buvo numatytas suvažiavimas. Grįžę tuojaus sėdome prie stalų valgyti skaniai paruoštų pietų, nes buvome labai išalkę. Pavalgę ir pasilsėję, nuėjome į seminarijos knygyną, kuriame įvyko pagrindinis suvažiavimo atidarymas. Pradžioje Washingtono kuopos globėja E. Vodopalienė pasveikino visus atsilankiusius moksleilga, bet labai įdomi.

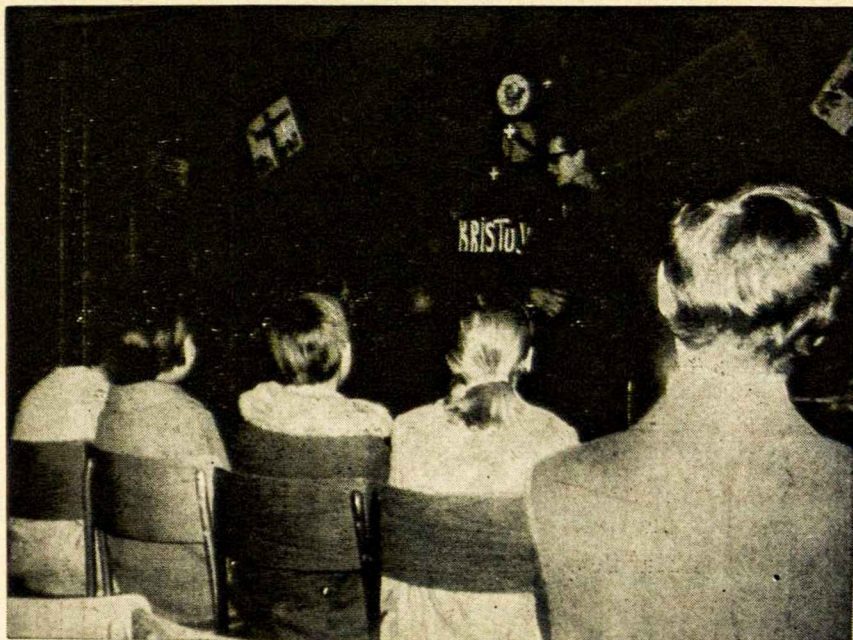
vius į šią pirmą ateitininkų šventę Washingtono ir palinkėjo parsivežti iš Amerikos sostinės gražiausius prisiminimus. Paskui dar keletą žodžių tarė Washingtono kuopos pirmininkė Rusnė Vaitkutė, kuri tada perdavė suvažiavimo pirmininkavimą Antanui Dambriūnui. Jis pristatė prelegentą dr. Antaną Sužiedelį, kurio paskaita buvo apie šiandieninį jaunimo išpaieigojimą. Buvo statomi klausimai, į kuriuos mes turėjome atsakyti — taip, arba ne. Po to dr. Sužiedelis paaiškino, kodėl skiriasi mūsų atsakymai vieni nuo kitų, nors ir esame maždaug to paties amžiaus. Paskaitai pasibaigus, buvo pertrauka, per kurią moksleiviai galėjo išeiti į lauką, pasikalbėti su draugais bei pasigrožėti gamtos vaizdais.

Nė nepajutome, kai atėjo laikas sugrįžti į vidų klausytis kitos paskaitos, kurios prelegentas buvo kunigas K. Pugevičius iš Baltimorės. Jo paskaita nebuvo

Pavalgę ėjome ruošti talentų vakarui. Į šį vakarą buvome pakvietę Washingtono lietuvius ir Montrealio lietuvių jaunimą su orkestru, kuris šį savaitgalį lankėsi Washingtone. Programos dalį išpildė Daiva Puzinauskaitė iš Washingtono. Ji padainavo lietuviškų dainų pynę. Philadelphia irgi parodė savo talentus. Rimas Juzaitis paskambino pianinu ir pagrojo akordeonu, mergaičių penketukas padainavo lietuviškų dainų, o orkestrėlis "Ateitis" pagrojo žinomų melodijų. Talentų vakarą užbaigėme vaizdeliu iš Lietuvos senovės, kuriuos suvaidino Washingtono Žalvarnio kuopa. Toliau sekė šokiai jaunimui, o tėveliams ir svečiams atskirai buvo paruošti užkandžiai. Grįžome namo labai pavargę, užtat, žinoma, nieko nelaukę kritome tiesiai į lovas.

Sekmadienis — gegužės 18 d. Devintą valandą ryto buvo laikomos šv. Mišios Washingtono Marijos Šventovėje-kriptoje. Jose dalyvavo jaunimas iš Montrealio, Washingtono ir moksleiviai ateitininkai. Po šv. Mišių apžiūrėjom Šiluvos koplyčią ir tada visi moksleiviai, kartu su Montrealio grupe, aplankėme Lietuvos Pasiuntinybę, kurioje nuoširdžiai mus visus priėmė p. Kajeckai. Baigus apžiūrėti "mažąją Lietuvą", išsiskyrėme su montrealiečiais ir dar kai kurie iš mūsų nuvažiavome aplankyti Arlingtono kapinių.

Paskui p. Dambriūnų namuose buvo pietūs ir suvažiavimo uždarymas. Washingtono kuopa padėkojo visiems tėveliams ir p. J. Gailai, jog padėjo šią šventę suorganizuoti. Taip pat padėkojo ir Washingtono kuopos tėveliams, kurie nemažai dirbo per šį suvažiavimą. Nepamiršome ir mūsų kuopos globėjos E. Vodopalienės, be kurios tikrai nieko nebūtų įvykę. Už tokį didelį atsidėjimą mūsų kuopai, mes esame jai labai dėkingi ir linkime, kad ji galėtų vadovauti dar daugelį metų. Ji jau vadovauja keturi metai. Moksleiviams nuošir-

Rochesterio Miško Brolių kuopos metų baigiamajame susirinkime.

METŲ PABAIGA

Rochester, N. Y.

1969 m. birželio 8 d. įvyko Rochesterio Miško Brolių moksleivių ateitininkų kuopos paskutinis šių mokslo metų susirinkimas. Susirinkimo metu aptarta daug svarbių reikalų, išrinkta nauja valdyba ir diskutuota tema "Koks turėtų būti moksleivis ateitininkas?" Taip pat pasitarta stovyklavimo reikalais.

Iš svarbiųjų reikalų nutarta metines šventes ruošti rudenio metu, nes pavasarį, po Velykų, būna per daug užimti sekmadieniai. Nariai pasisakė, kad stovyklose būtų daugiau sporto, maudymosi, iškylų ir žaidimų, nes per žiemą moksleiviai, sunkiai dirbę prie knygų ir namų darbų stovyklose nori išsiblaškyti.

Į naują valdybą išrinkti: pirmininkas Tadas Klimas; vicepirmininkas Juozas Laukaitis; sekretorė-korespondentė Danutė Staškevičiūtė; ir išdininkas Bronius Petrauskas.

Diskusijas apie tai, koks turėtų būti moksleivis ateitininkas pravedė globėjas Bronius Kro-

dus ačiū už atsilankymą į mūsų pirmą šventę ir tikimės, kad vėl greitai susitiksimė.

Marytė Dambriūnatė

kys. Susirinkusiųjų buvo pasisakyta, jog jei kas kraštutiniai modernu bet nėra nuodėmė tai moksleiviai ateitininkai gali tai daryti nes tai nieko bloga. Tačiau taip pat buvo pasisakyta, kad jei ateitininkai eis su mase ir pataikaudami, koks tikslas yra būti ateitininku ir kam iš viso ateitininkai yra reikalingi?

Prieita sekančių išvadų: 1. Moksleiviai ateitininkai turi jausti atsakomybę, jog yra ateitininkų organizacijos nariai ir ten, kur kas nors yra abejotinos vertės reikia pirmą pagalvoti ir tada daryti sprendimus atsiimant, kokios organizacijos narys esi. 2. Stengtis būti visur ir visada pavyzdiniais jaunuoliais. 3. Joku būdu nesididžiuoti prieš kitus, kurie priklauso kitoms organizacijoms ar visai nepriklausomai, nes nesame geresni, o tik siekiame būti geresniais žmonėmis.

Baigiantis susirinkimui globėjas pranešė, kad Ramūnė Krokytė, kuri šiais metais baigė gimnaziją, palieka mus ir pereina veikti pas studentus ateitininkus. Buvo pažymėta, kad Ramūnė buvo pavyzdinga narė, ėjo įvairias pareigas valdyboje, vadovavo jaunučiams, uoliai lankė susirinkimus. Padėkojė už pa-

Onytė Landrytė

KAIP IŠLIKTI GRAŽIA—BENT METUS

Brangi Landryte,

Kritau baision desperacijon. Prisibijau, jog tokia nevykusi nuotaika gali net mano grožiui pakenkti. Juk neįsivaizduoju, kas su manim nutiktų, jei kaktoje raukšlės atsirastų. Arba mano akutės liūdnu šydu apsitrauktų. Arba rankutės atrodytų lyg mano mamos. Prašau padėti man išlaikyti mano grožį.

Norėčiau žinoti, sakykime, ar maudymasis piene padėtų. Kokia plaukų spalva vyrams labiausiai patinka? Kokio ilgumo mano "mini-skirtas" turėtų būti? Ar tiesa, kad jis turi būti trumpesnis einant į ateitininkų parengimus? Ar pritiktų man prisilipdyti dirbtines kasas, deklamuojant patrijotinius eilėraščius? Ach, tų problemų tiek daug, tas gyvenimas toks žiaurus.

Esu dar jauna, bet pasižymėjus. Neseniai mane to miestelio, kur gyvenu, burmistras pasiūlė į kanapių karalaitę. Koks lietuviams laimėjimas! Man tai tik vargas; ko gero dar mano prigimtam lietuviškam kuklumui pakenks. Bet į karalaites tai kandidatuosiu, nes noriu vardą susidaryti, idant Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese mane tikrai karalaitė išrinktų. Dėkoju už kantrybę ir lauksiu atsakymo.

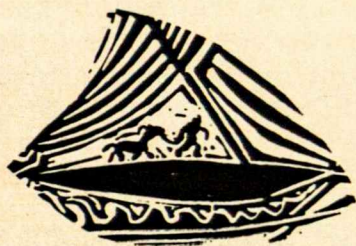
**Susiraukšlėjusi grožio karalaitė
Miela Raukšle,**

Atrodo, kad tu netik graži, bet ir plepi. Bet nieko — plepumas grožiui nekenkia. Tai įrodė lietuviškos moterys, mūsų

vyzdinę veiklą palinkėjo jai geros sėkmės veikloje su studentais ateitininkais.

Susirinkimą sklandžiai pravedė Tadas Klimas ir Dana Staškevičiūtė. Susirinkimo užbaigimui dvasios vadas kun. Januška pravedė maldą.

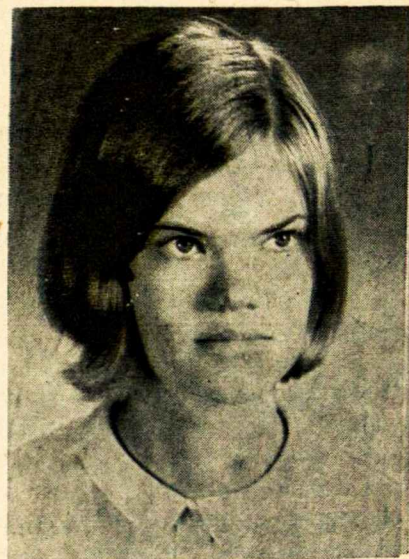
Dalyvis

Abiturientė Genovaitė-Ramunė Krokytė

Ramunė Krokytė baigė šiais metais aukštais pažymiais Nazareth Academy mergaičių gimnaziją. Ramunė nuo 1960 m. priklauso Miško Brolių moksleivių ateitininkų kuopai Rochester, N. Y. ir yra ėjusi įvairias pareigas valdyboje: vicepirmininkės, sekretorės ir korespondentės.

Priimta į Nazareth kolegiją Rochesteryje, Ramunė pasirinko studijuoti kalbas ir baigusi, planuoja būti vokiečių kalbos mokytoja. Studijų metais nori nuoširdžiai įsijungti į studentų ateitininkų veiklą.

Ramunė Krokytė

“ambasadorės” plačiame pasaulyje. Trumpai dėl tavo problemų.

Piene nesimaudyk. Tai tėvui per daug kainuos. Pabandyk pasipliuškinti maslionkinėse išrūgose. Tada pamatysi kaip visas ir noras gražuole būti praeis. Vyrams patinka įvairi plaukų spalva; vieniems — šviesi, o kitiems — tamsi. Idant visiems patiktum, siūlau nusidažyti pusę galvos blondinai, o pusę — tamsiai. Į ateitininkiškus parengimus eik su mini-mini-mini... (tu žinai ką aš galvoju?) Tada atkreipsi veikėjų dėmesį ir galėsi užimponuoti juos savo pažangumu. Juk kiekviena ateitininkė turi eiti su gyvenimu. Patrijotinius eilėraščius deklamuoju, būtinai prisilipdyk geltonas kaseles. Tada eilėraštis bus dvigubai patrijotiškesnis.

Gyvuok sveika ir stenkis nesusiraukšlėti ligi jaunimo kongreso. Tada tave išrinksim karalaite. Apvainikuosime gintarine karūna.

AKINIAI PER GERI

Mieloji Patarėja,

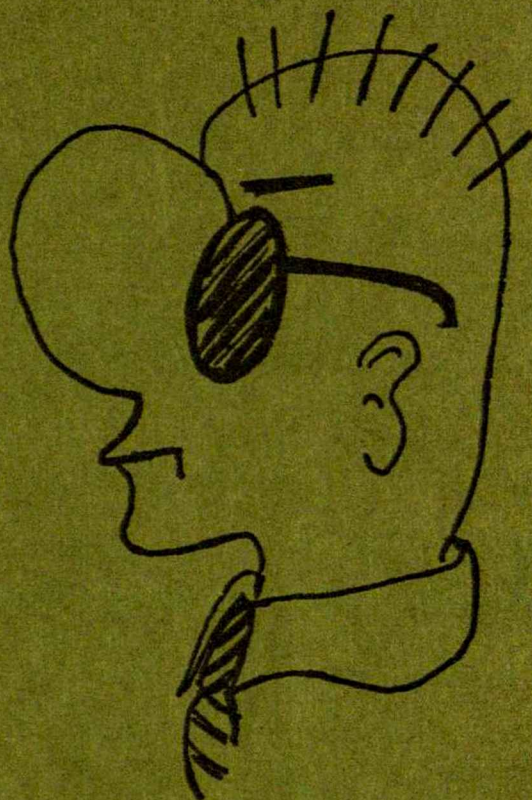
Mano problema menkutė. Atsakyk trumpai-drūtai. Kažkodėl man nesiseka su akinių pritaikymu. Įvairiausių ir geriausių daktarus aplankiau. O jie nepritaiko akinių ir tiek.

Vienas pritaikė. Kai pasižiūrėjau tai man visi lietuviai atrodė raudoni. Vargas. Pradedu visus pažįstamus skusti FBI dėl šnipinėjimo. Kitas pritaikė. Kai pasižiūriu visi amerikiečiai — sukčiai, nemokšos, vagys. Trečias pritaikė — nieko nematau. Viskas tik žalia akyse. Pasakyk kas man daryti?

Žlibas tautietis

Mielas Žlibeli,

Patarčiau nešioti tuos akinius, kuriuos pritaikė trečiasis daktaras. Ir tau bus gražiau ir tavo tautiečiams ramiau. Yra daug raudonų lietuvių, bet nevisi. Gi visų lietuvių tu vistiek nespėsi suskusti — pritruks laiko ir proto. Tad patarimas — akiniai pro kuriuos nieko nematytum.

DAKTARAI NEGELBSTI!

Brangioji Mieloji,

Ach, tu tokia gerute, panele, tu meili, nors prie širdies dėk (jei ją turėčiau — pridėčiau ir tave, bet buvau Pietų Afrikoje ir ten mano širdį išėmė, o įdėjo asilo). Mano klausimas liečia vaistus. Daktarai negelbsti.

Buvau pas vieną daktarą Chicagoje. Jam papasakojau, kad man rytais galva svaigsta (ir kas svarbiausiai visai ne po bendruomenės susirinkimo) tai anas išdrožė pamokslą ir pasakė, kad su mergom trankaus tai ir galva svaigsta. Visai nieko panašaus. Kai su mergom trankiaus tai širdis svaigo. Užtat įtariu, kad tas daktaras — “nekošer”. Ką daryti?

Apsvaigęs tautietis

Mielas Apsvaigėli,

Patariu — neik pas aną daktarą. Jis ko gero dar durnaropių prirašys. Tau turbūt reikia dar ir kitos operacijos — pakeisti galvą (jei ir toliau pas tą daktarą lankysies) su tokio pat gyvulėlio galva, kokio širdį nešioji.

MOKSLO IR KŪRYBOS DIENOS

1969 metų lapkričio 26-30 dienomis Chicagoje įvyks išeivijos lietuvių Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas, kuriame dalyvaus lietuviai mokslininkai ir aukštąjį mokslą baigę profesionalai.

Pagrindiniai šio simpoziumo tikslai yra keturi. Pirma, sudaryti sąlygas mokslinį darbą dirbantiems lietuviams mokslininkams ir profesionalams tarpusavio žinių ir nuomonių pasikeitimui mokslinėje, profesinėje bei kultūrinėje srityse. Antra, supažindinti lietuvių visuomenę, ypač jaunąją kartą, su išeivijos lietuvių mokslinių bei profesinių pajėgumu ir mokslininkų bei profesionalų atsiekimais. Trečia, visuomenei duoti vertingų ir įdomių paskaitų iš mokslo bei kultūros pasaulio. Ketvirta, apsvarstyti Pasaulio Lietuvių Mokslo Draugijos steigimo galimybes.

Simpoziumo programą organizuoja lietuvių mokslininkų iniciatorių grupė. Simpoziumą globoja ir finansinę atsakomybę neša JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valyba. Įvairius techniškus rengimo darbus atlieka JAV LB CV sudaryta techninė rengimo komisija.